

МОРСКИ СГОВОРЪ

Урежда
Книжовно-просвѣтния отдѣлъ
на Бълг. Нар. Морски Сговоръ

ГОДИНА IV. — БРОЙ 2.
Варна, Февруарий 1927 год.

Главенъ редакторъ:
Сава Н. Ивановъ.

Дунавски Спортенъ Легионъ при Б. Н. М. С. — Русе 1926 г.

Моментъ на пристигането на тима, който взе първенство
на пробните състезания презъ августъ 1926 година.

Списанието „Морски Сговоръ“ е одобрено и препоръчано отъ Министерството
на Народното Просвѣщение съ окръжно № 447 отъ 9. I. 1924 година и отъ Мини-
стерството на Войната съ наредба № 22 отъ 1923 година.

Получиха се въ редакцията ни:

**Известия на Бургаската Търговско-Индусти-
ална камара**, год. X, брой 38 — 42, Бургазъ
1926 и 1927 год.

Здраве и Сила, год. XXIII, брой 6—7, София 1926
и 1927 год.

Свѣтлина, год. XXXIV, брей 10—12, София 1926 г.

Въздържателъ, год. XII, кн. 10, София 1926 г.

Ловецъ, год. XXVII, брой 2—3, София 1926 — 1927 г.

Земледѣлие, год. XXX, кн. 11—12, София 1926 г.

Природа, год. XXVII, кн. 4, София 1926—1927 г.

Полезни съвети, год. II, кн. 3, София 1926—1927 г.

Свѣтулка, год. XII, кн. 5, София. 1926—1927 г.

Юридически прегледъ, год. XXVIII, кн. 1, София
1927 год.

**Списание на Българското Инженерно-Архи-
тектно Дружество**, год. XXVI, брой 24, Со-
фия 1926 год.

**Списание на физико-математическото друже-
ство въ София**, год. XII, кн. 2 — 3, София
1926 год.

Духовна култура — Тричесечно списание за ре-
лигия, искусство и наука — (Безплатна притур-
ка на „Църковенъ вестникъ“, год. XXVII),
книги 30 и 31, София, ноемврий 1926 год.

Български туристъ, год. XVIII, кн. 10, София,
XII. 1926 г.

Българско общество, год. VII, кн. 10, София,
XII. 1926 г.

Нашата конница, год. IX, брой 4, София, XII.
1926 г.

Книжици за деца — Безплатна притурка къмъ
Седмичното издание „Църковенъ вестникъ“,
кн. 5, София, XII. 1926 г.

Морски Ратникъ — Свободна трибуна на морски
въпроси, факти изъ морето и морска беле-
тристика, год. I, брой 21, Варна 1926 год.

в. Прѣпорецъ, год. XXVIII, брой 282—300; год.
XXIX, брой 1—12, София 1926 и 1927 год.

в. Бургазки фаръ, год. IX, брой 1365—1394, Бур-
газъ 1926 и 1927 год.

в. Бургаска поща, год. I, брой 192—217, Бур-
газъ 1926 и 1927 год.

в. Търговско промишленъ гласъ, год. IV, брой
428—442, София 1926 и 1927 год.

в. Варненски новини, год. XIV, брой 865—896,
Варна 1926 и 1927 год.

в. Македония, год. I, брой 56—84, София 1926
и 1927 год.

в. Търговско-промишлена защита, год. XIV, бр.
745—747, Варна 1926 и 1927 г.

в. Слово, год. V, брой 1358—1380, София 1926
и 1927 год.

Варненски окръженъ вестникъ, год. VII, брой
33—36, Варна 1926 и 1927 год.

в. Трибуна, год. IX, брой 470, Нова-Загора 1926
и 1927 год.

в. Технически гласъ, г. I, бр. 8, София 1926—1927 г.

в. Кубратъ, год. I, бр. 20, София 1926 — 1927 г.

в. Отечество, г. VI, бр. 310—313, София 1926—1927.

в. Спортъ, г. IV, бр. 141—144, София, 1926—1927.

в. Подофицерска Защита, год. XII, бр. 439—442,
София 1926—1927 г.

в. Русенска поща, год. VI, брой 1552, Русе 1926 г.

в. Наше слово, год. II, брой 96—101, год. III, бр.
102—103, Фердинандъ 1926 и 1927 г.

Църковенъ вестникъ, год. XXVII, брой 43—50,
София 1926 и 1927 г.

в. Тунджа, год. IX, бр. 409—411, Ямболъ, 1926 и
1927 год.

в. Тракиецъ, г. III, бр. 152—154, Ямболъ 1926 — 1927.

в. Подемъ, г. III, бр. 45—47, Дупница 1927—1927.

Вестникъ на жената, год. VI, брой 263—265,
София. 1927 год.

в. Обнова, год. I, брой 1, Фердинандъ 1927 год.

в. Северно Ехо, год. VII, брой 3, Плъвенъ 1927 г.

Бюлетинъ на Софийския окръженъ съветъ,
год. V, брой 16, 17 и 18, София 1926 г.

**XVI Общо редовно годишно събрание на Бур-
гаската Търговско-Индустириална камара** —
Бургазъ 1926 г.

Ханъ Крумъ отъ П. Карапетровъ (художествена
библиотека „Древна България“ № 4, София
1926 год.)

Нашитѣ прадѣди отъ Виолино primo (сжщата
библиотека № 3, София 1926 г.)

La Bulgarie, IV-ème année, № 1030 — 1056, Sofia
1926—1927.

Јадранска стража, год. V, бр. I, Силит 1927.

Informations Sociales, Vol. XX, № 11—24; Vol
XXI, № 1—3, Genève 1926—1927.

**Bulletin de la chambre de commerce française
en Bulgarie**, 6-e Année, № 59, Sofia 1926.

Forschungen und Fortschritte, № 23—27, Berlin
1927.

Die freie Donau, 11 Jahrgang № 23—25, Regens-
burg 1926.

Jugoslavenski pomorac, God. VII, broj 1, Zagreb
1927.

L'Echo des Touristes, L-ème année, № 1, Paris 1927.

До нашитѣ постоянни и случайни сътрудници.

Редакцията на сп. Морски Сговоръ съобщава на своитѣ постоянни и слу-
чайни сътрудници да иматъ предвидъ следнитѣ нареждания:

1) Статиитѣ и съобщенията да се пишатъ само на едната страна на листа
и по възможность съ пишуща машина. Нечетливитѣ статии, а сжщо така и тия съ
много поправки и зачерквания не се преглеждатъ.

2) Статиитѣ трѣбва да бждатъ кжси и въ никой случай по-дълги отъ 2½
печатни страници отъ списанието. Дългитѣ статии се оставятъ непрегледани.

3) Ржкописи назадъ не се повръщатъ въ никой случай.

4) Редакционния комитетъ не е длъженъ да дава обяснение на сътрудницитѣ си
защо статията му не е удобрена, или защо не е помѣстена веднага следъ удобрението ѝ.

Отъ редакцията.

КЪМЪ МОРЕТО И ДУНАВА ЗА НАПРЪДЪКЪ !

Година IV
Брой 2
Февруарий, 1927 год.
гр. Варна.

Годишенъ абонаментъ :
за България . . . 120 лева
за чужбина . . . 150 лева
Отдѣленъ брой 15 лева

Урежда
Книжовно-Просвѣтния отдѣлъ
Главенъ редакторъ :
Сива Н. Ивановъ.

Карлъ Виолетовъ.

С Ъ Н Ъ

На Р.

Сънувахъ, че слизамъ въ подводнитѣ бездни на чудно море,
де слънцето бледно наднича съ мъртвешки студени очи,
де тръбния зовъ на Херолда отдавна замрълъ незвучи —
сънувахъ подмолнитѣ кули на приказни морски царе.

И помня — азъ слизахъ по стълби мѣхнати настрѣхналъ и нямъ —
ти съ воднитѣ лилии кротко изплиташе бѣли венци
и въ ладия стара ний влѣзохме двама, и дваисетъ гребци
несетно загребяха съ дълги кристални весла, а едвамъ

до нашия слухъ, като ехото смѣтно, долитна екътъ
отъ танца стихиенъ на бѣлитѣ морски свирепи коне.
Надъ назигората подводна размахамѣхнати клоне
и мракъ непрогледенъ обгърна съ плаща си нашия пжтъ —

ний плувахме дълго самички въ студениѣ черни води,
подъ арки гранитни, накичени съ чудни подводни цвѣтя —
надъ глухи пространства и буйно тревясали мъртви блати,
де трепкаха въ мрака зелени блуждающа блатни звезди.

Най-сетне, следъ дваисетъ столѣтия скитане въ морския хладъ
съ умора запрѣха гребцитѣ до каменния рифъ отъ коралъ —
до кули гигантски отъ мряморъ млѣченъ подводенъ опалъ
запрѣха предъ дверитѣ тежки на нѣкакъвъ приказенъ градъ.

И помня — ти слезе тѣй гордо отъ борда на стария чълнъ,
прѣдъ портитѣ тежки, кждето на камъкъ огроменъ и черъ,
срѣдъ златно кржжило, дълбоко бе врѣзана буквата R —
ти слезе безмѣлвна и горда отъ борда, а бавно отвѣнъ

срѣдъ мрака подъ знака магесенъ незрима и твърда ржка
разтвори нечуто крилата на тежкия входенъ порталъ.
И свѣтна палатътъ вълшебенъ изваянъ отъ розовъ кристалъ
и съ блѣсъка слънчевъ, замаянъ, погледнахъ азъ твойта снага,

изваяна стройно, тѣй както най-крехкия стволъ на бреза,
излѣзла подъ длѣтото вѣщо на сръченъ неземнъ творецъ —
трептѣше отъ свежестъ и младостъ, катъ пролѣтенъ розовъ цвѣтецъ,
окъпанъ въ кристалнитѣ капки на свежа градинска роса.

Ти бѣше кралицата малка въ подводния златенъ чертогъ.
Отъ трона кристаленъ — изпъстренъ съ перли и дребенъ рубинъ —
ти свирѣше сребърна пѣсенъ на малкъ и скжпъ клавесинъ,
а вѣнка журчеше водата на бистъръ и тихъ водоскокъ.

И триста джуджета обслужваха твоя разкошенъ палатъ,
и жълти медузи — прилични на бледи подводни звезди —
изплитаха мрежа отъ свѣтли и нежни сребристи следи,
които извеждаха въ храма кораловъ на водния градъ непознатъ.

А въ чудния танцъ на огромния кръгъ отъ игриви лъчи,
кагъ капки дъждовни, летѣха стоцвѣтнитъ малки тѣла
на багрови рибки и бисерни миди — и въ синя мъгла
незримо се губѣше тѣхния синуръ отъ мойтѣ очи.

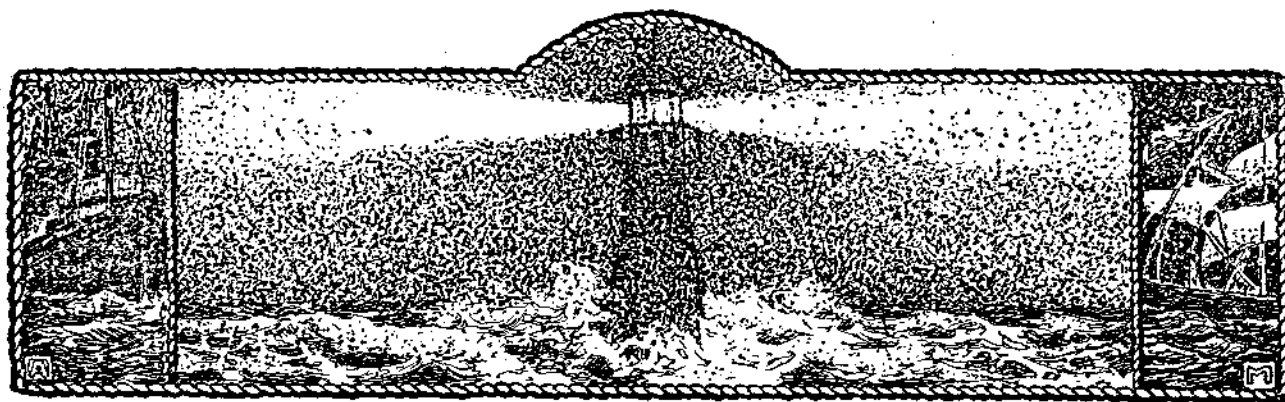
И въ странното шеметно царство отъ радостъ лъчиста пиянъ
азъ вдигнахъ възторжено чашата пълна съ божественъ нектаръ
и пихъ зарадъ тебе възправенъ подъ свода на твоя олтаръ,
тѣй както се лие за госта на празникъ тържественъ призованъ.

Но щомъ като сегнахъ пиянъ да откъсна безгрѣшния цвѣтъ,
протегналъ съсъ трепетъ и пламенна жажда могща ржа,
съзря ми окото зеления камъкъ на твоята халка —
(халката е символъ на двама обречени въ тлѣния свѣтъ)

и ревностъ сторжка тогава разкъса разпалена грждъ,
и мѣтнахъ азъ гнѣвно връзъ трона кристалния везанъ потиръ, —
но вмигомъ предъ мене изчезна вълшебния приказенъ миръ
и азъ, като камъкъ, политнахъ въ бездѣнната зинава глжбъ,

де воднитъ маси нахлуха на гѣста и черна вълна
и съ грохотъ връзъ мене се сринаха морскитъ черни скали,
и яростни молнии, сѣкашъ поломени сини стрели,
пронизаха мрака безбрѣженъ на чудната водна страна. . . .

Сънувахъ, че слизамъ въ подводнитъ бездни на чудно море,
де слънцето бледно наднича съ мъртвешки студени очи,
де тржбния зовъ на Херолда отдавна замрѣлъ незвучи —
сънувахъ подмолнитъ кули на приказни морски царе.

Г. Славяновъ.

Рис. отъ Ал. Мутафовъ.

БЪЛГАРИТЪ НА ЧЕРНОМОРСКИЯ БРЪГЪ.

Представители на много племена и народности сж живѣли по нашия черноморски бръгъ: скити, тракийци, гърци, римляни, византийци, латини, турци и др. Най-късно и нѣкакъ страховито идватъ българитъ. Презъ първото българско царство, тѣ правятъ чести набѣги на крайбръжието, за да ограбватъ неговитъ богати пристанищни градове; задигайки голѣма плячка отъ скжпоценности, увличайки следъ себе си пленници, тѣ сж се връщали въ вътрешността на страната, безъ да направятъ сериозенъ опитъ да се задържатъ за дълго на морския бръгъ. Презъ време на второто българско царство става почти сжщото: стопанската и културна дейностъ на крайбръжното

инородно население постоянно е смущавана отъ честитъ войни дежду българи и византийци, които сж се срещали все около укрепенитъ черноморски градове или въ источна Стара-планина. Обаче, при отдѣлни български царе и нѣкои самостоятелни крайбръжни владетели (Иванъ-Асень II., Добротичъ и др.) българитъ започватъ да правятъ сериозни опити да проникнатъ и се задържатъ по крайбръжието; нѣщо по-вече, — тѣ се опитватъ да създадѣтъ свой търговски и воененъ флотъ. Презъ турското, както и въ времето на гръцкото робство, българскиятъ елементъ напълно изчезва отъ бръга на морето, изоставяйки неговото военно стопанско и културно владение на гърцитъ и тур-

цитѣ. Едва къмъ края на турското владичество започва едно бавно и боязливо стремление на българитѣ къмъ брѣга на морето. Тоя стремежъ презъ третото царство става доста буенъ, но само къмъ две точки — Варна и Бургасъ, и то само до брѣга, а не и къмъ самото море.

Въ Варна и Бургасъ започватъ да прииждатъ предприемчиви българи и търговци отъ всички краища на страната. Това движение се засилва съ построяката на желѣзнитѣ линии, свързващи тия два града съ вътрешността и съ построяката на тѣхнитѣ пристанища. Още повече се засилва то отъ държавнитѣ учреждения на тия два окръжни центра. Българщината започва да получава преобладающе културно и стопанско значение, за да добиятъ тия два града, въ последнитѣ години, действително български ликъ, макаръ и съ значително застъпенъ международенъ елементъ, какъвто съществува въ всички по-големи чужди пристанища.

Нищо подобно, обаче, не се забелязва по отношение на останалитѣ наши крайморски селища. Тѣ всѣкога сж били, а и до днесъ сж откъснати отъ вътрешността на страната и представляватъ нѣкакви забравени „колониални български владения.“ Тамъ населението живѣе свой собственъ културенъ и стопанскъ животъ, има своитѣ особени традиции и обичаи, други нужди и други стремежи, всички стоящи въ връзка съ далечното и близкото минало на този край. Въ етнографско отношение крайбрѣжието остава, поне по вънѣшенъ изгледъ, гръцко. Но това „гръцко население“ нѣма нищо общо съ настоящитѣ гърци отъ южната крайнина на Балканския полуостровъ. То има чисто мѣстенъ характеръ, като е останало „гръцко“ по особенъ, почти изкуственъ пѣтъ. Отъ дълги години, още отъ времето на турското робство, това население напълно се е откъснало отъ истинскитѣ гърци и е живѣло своя особенъ, собственъ животъ, който го е обособило и го е направило рѣзко да се отличава отъ своитѣ сънародници по име. Истинскитѣ гръцки семейства постоянно сж намалявали и постепенно сж изчезвали, но колкото и малко да сж оставали, тѣ сж запазили своята повисока културностъ и способността на своята раса бързо да претопяватъ попадналитѣ въ тѣхна срѣда представители на околнитѣ малокултурни българи.

Малки българчета, момчета и момичета; търсещи работа и прехрана, сж идвали отъ близкитѣ български села, ставали сж слуги и слугинчета при гърцитѣ; изучавайки гръцкиятъ езикъ, свиквайки съ гръцкитѣ обичаи, възприемайки крайморскитѣ занаяти, тѣ още въ младинитѣ си сж забравяли родната речъ и даже роднитѣ огнища и своитѣ близки. Силно заслѣпени отъ по-високата гръцка култура и увлечени отъ доходността на новитѣ занаяти, българчетата израстватъ като фанатизирани гърци, макаръ и въ жилитѣ имъ да тече чисто българска кръвъ; тѣ забогатяватъ, оженватъ се за мѣстни гъркини или гърци и окончателно се откъсватъ отъ своята родина, безъ обаче да познаватъ, освенъ по име, своето ново гръцко отечество. Голѣмото мнозинство отъ крайбрѣжнитѣ жители сж именно такива ренегати, които сж по-големи гърци отъ настоящитѣ такива. Права е народната поговорка като казва „пази се не отъ турчинъ, а отъ потурнакъ!“

Тоя характеръ на крайбрѣжното население лесно се доказва, ако се проследи внимателно ро-

дословието на почти всѣки мѣстенъ гръкъ; неговитѣ прадѣди сигурно ще се намѣрятъ въ недалечнитѣ български села. За нѣкои по-нови „гърци“ не е трудно да се установи и кръщелното имъ име, което е звучало Добри, Стоянъ, Драганъ, Първанъ и т. н. У нѣкои пъкъ гъркини и до сега ще се намѣри въ дѣното на тѣхния сандѣкъ стария български сукманъ...

Че мѣстнитѣ гърци рѣзко се отличаватъ отъ настоящитѣ наследници на старитѣ елини, личи и отъ това, че тѣ много мѣчно се приспособяватъ къмъ срѣдата на „своето отечество“ — стара Гърция. Мнозина преселени отъ крайбрѣжието — въ Гърция или островитѣ, особено въ последнитѣ години, по силата на конвенцията за доброволно изселване, или се връщатъ обратно, или пъкъ пишатъ отчаяни писма на своитѣ приятели въ България, като имъ се оплакватъ отъ новото си положение, или като заявяватъ, че хиляди пѣти биха предпочели да останатъ въ България и да живѣятъ като българи...

Но не сж само младитѣ българчета, които идвайки на крайбрѣжието, сж били претопявани. Подобенъ процесъ, за срамъ на българщината, се забелязва даже и по отношение на интеллигентнитѣ българи, които идватъ тукъ като представители на българската държава или като носители на българската култура. Не рѣдко ще чуете въ български учреждения, църкви или даже училища да се говори, проповѣдва или да се проучватъ децата на гръцки. На крайбрѣжието често пѣти идватъ чиновници, свещеници, учители и учителки съ слабо национално съзнание, които за да бждатъ угодни на по-богатитѣ и влиятелни мѣстни жители, усърдно изучаватъ гръцкия езикъ, съ когото започватъ всѣкидневно да си служатъ, и достигатъ до тамъ, че го внасятъ и въ учреждениято, църквата или училището. Влезте незабелязано въ българската църква, Вий ще чуете да се чете на гръцки-влезе ли обаче групичка отъ по-видни българи отъ вътрешността, четението веднага става българско. Обикновено явление е, когато ученицитѣ не разбиратъ български, да имъ се обяснява урока или да се изпитватъ на гръцки, да ги каратъ да разправятъ гръцки обичаи или да пѣятъ гръцки пѣсни... Така училището подпомага и чиститѣ българчета да се погръчватъ.

Мнозина отъ дошлитѣ на крайбрѣжието българи отиватъ още по-далечъ; тѣ се оженватъ за мѣстни гъркини, сродяватъ се и се сдружаватъ съ мѣстнитѣ гърци и започватъ да преследватъ чисто противобългарска, а въ най-добрия случай хитра двулична политика. За тази търговия съ националитѣ, все едно български или гръцки, чувства, много допринася и нашето безогледно партизанство. За политически течения по крайбрѣжието, разбира се и дума не може да става, но понеже сж необходими гласове, нашитѣ партизани протегиратъ мѣстнитѣ по-видни ренегати или двуличници, като въ замѣна на доведенитѣ отъ тѣхъ гласове, ги закрилятъ и пазятъ тѣхнитѣ интереси, които рѣдко съвпадатъ съ общодържавнитѣ или общонародни интереси. Така, брѣгътъ не само остава откъснатъ, но все повече, културно и стопански, се отдалечава отъ вътрешността и даже отъ географическитѣ негови центрове Варна и Бургасъ.

До балканската война, когто се изключатъ Варна и Бургасъ, никой, освенъ партизанитѣ, не се е интересувалъ отъ крайбрѣжието. Следъ войната, обаче, се започна едно безсмислено побъл-

гаряване, особено на новото, наше крайбрежие: Всички мѣстни жители отъ Василико и Ахтополъ бѣха изселени, а на тѣхно мѣсто бѣха заселени българи бѣжанци отъ Тракия. Съ гърците тукъ си отидоха и всички цѣлущи тукъ занаяти: мореплаване, риболовство, корабостроение и пр., а съ бѣжанците, непознаващи морето и ненамѣрили мѣсто за своето земледѣлие, дойдоха беднотията, мизерията и разрушението. Така, веднѣжъ „побългаренъ“, този край отсетне и до сега остана забравенъ и съвсемъ занемаренъ, а населението му продължава да тъне въ мизерия и невежество. Въ Ахтополъ въ 1918 г. града бѣ изгоренъ отъ българи, а въ Василико кжщитѣ и безъ всѣкакъвъ огънь всѣки день се рушатъ. Въ тѣхъ сж настанени бѣжанци, но безъ да се погрижи нѣкой за отчуждаването или откупването на тия сгради и за предаването имъ като пълна собственост на новитѣ имъ притежатели. Отъ друга страна тия последнитѣ, чувствувайки се отъ 14 години насамъ все още като гости поради своето невежество, поради лошата черта въ характера на българина да не пазятъ общественя или чуждѣ имотъ и поради нехайството на тѣхнитѣ водачи —, мѣстнитѣ представители на българската интелигенция —, не сж заковали нито единъ гвоздей въ кжщитѣ, въ които живѣятъ, а камо ли да ги пазятъ и поддържатъ, поне въ замѣна на това, че намиратъ подслонъ и че почти не плащатъ никакви наеми и данъци за тѣхъ. Относно нѣкакви грижи за поминѣка на тия българи и дума не може да става; всички сж изоставени на своята собствена сѣдба. Само малцина по-сѣбудени българи изъ срѣдата на мѣстната интелигенция работятъ самоотвержено за да подобрятъ участъта на бѣжанците и да ги приучатъ къмъ морскитѣ и брѣгови занаяти.

Следъ голѣмата война, държавата и обществото, подканяни отъ все по-вече засилващата се организация на Българския Народенъ Морски Сговоръ, започнаха да проявяватъ известенъ, постояненъ растящъ интересъ къмъ крайбрежието, въ резултатъ на което сж грижитѣ за създаване и развитие на мореплаването, риболовството, солопроизводството, морелѣчението и пр., макаръ тия грижи все още да сж твърде слаби и недостатъчни. Успоредно съ това, започна се и ново заселване на крайбрежието съ бѣжанци, обаче пакъ съ старата безсистемностъ и при липсата не само на методъ, а понѣкога и на здравъ разумъ. На морския брѣгъ бѣха изпратени хора, които никога не бѣха виждали море, а бѣжанцитѣ риболовци се изпращаха въ вътрешността на страната. И единитѣ и другитѣ бѣха осѣдени на гладъ, защото по крайбрежието нѣма мѣсто за земледѣлие или скотовѣдство, а въ вътрешността рибарския занаятъ нѣма кжде да се упражнява. Нѣкои бѣжанци рибари, попаднали на Черноморския брѣгъ, биваха тормозени и преследвани отъ мѣстнитѣ величия, докато, принудени отъ ужасната мизерия и притѣснението, тѣ избѣгваха отъ тамъ, за да търсятъ другаде прехраната си като обикновени работници. Достигна до тамъ, че даже и представителитѣ на централната властъ отстъпиха предъ натиска и интереситѣ на мѣстнитѣ голѣмци и покровителстващитѣ ги партизани, та почнаха да изселятъ отъ брѣга българскитѣ бѣжанци, а да покровителствуватъ заселенитѣ тукъ бѣжанци гър-

ци и арменци отъ Мала-Азия. Нѣщо по-вече, оказва се, че въ България нѣмало законъ за оземляване и настаняване бѣжанцитѣ — рибари и поради тая причина, по крайбрежието трѣбвало да се настаняватъ само земледѣлци, а рибаритѣ да си търсятъ прехраната нѣкжде другаде въ вътрешността . . . Трѣбваше да се намѣси едва ли не лично министъръ-председателя, за да се внесе малко разумъ въ настаняването на бѣжанцитѣ по крайбрежието.

Българскиятъ Народенъ Морски Сговоръ винаги най-живо се е интересувалъ отъ заселването на крайбрежието и не веднѣжъ е предлагалъ своитѣ услуги на държавата и общинитѣ, за да стане това заселване най-правилно, обаче не винаги неговото сътрудничество е било оценявано както трѣбва. Напоследъкъ то бѣ използвано въ по-широкъ размѣръ отъ новата обединителна служба за бѣжанцитѣ; благодарение на Б. Н. М. С., въ закона за настаняване на бѣжанцитѣ бѣха предвидени необходимитѣ постановления и за настаняване и обзавеждане на бѣжанцитѣ — рибари, а благородниятъ представителъ на Обществото на Народитѣ по изразходване на бѣжанския заемъ, г. Шаронъ, отдѣли известна частъ отъ кредититѣ на аванса и обеща да отпусне друга частъ отъ самия заемъ за настаняване на бѣжанцитѣ — рибари. Отъ своя страна Б. Н. М. С. изпрати специаленъ свой представителъ да обхожда крайбрежието, за да организира бѣжанцитѣ — рибари въ риболовни кооперации и да събира необходимитѣ данни и сведения, съ които да улеснява държавата при заселване на крайбрежието. Тая дейностъ на Б. Н. М. С. бѣ достойно оценена и отъ държавата и отъ г. Шаронъ, а най-вече отъ самитѣ бѣжанци и отъ крайбрежното население, но за съжаление, поради липса на материални средства, Сговора бѣ принуденъ да преустанови обиколкитѣ на своя представителъ, очаквайки да получи обещааната материална помощъ отъ дирекцията на обединителната служба; ако тая помощъ се забави или още по-зле, ако тя не се даде, всички хубави намѣрения на Б. Н. М. С. ще пропаднатъ и тѣй, ползното и ценно съдействие на тая културна организация ще бѣде осуетено.

Все пакъ Б. Н. М. С. има да изиграе една голѣма благотворна и културна роль по крайбрежието, като омекотява страститѣ, примирява интереситѣ, посочва грѣшкитѣ и подпомага стопанското издигане на този забравенъ до скоро край. Държавата отъ своя страна ще трѣбва да обърне по-голѣмо внимание на Черноморието, да си създаде една разумна стопанска политика за крайбрежието и да престане да изпраща тамъ чиновници, свещеници и учители като на заточение, а да подбира своитѣ представители така, че тѣ да станатъ истински носители на култура, напредѣкъ и обществена солидарностъ, като при това, пазейки интереситѣ на националнитѣ малцинства, никога да не забравятъ и унижаватъ своята народностъ. Най-сетне, тия, които сж изпратени или сж дошли на брѣга на морето, ще трѣбва да помнятъ, че тѣмъ предстои една широка културна и общественна дейностъ, вънъ отъ тѣснитѣ канцеларски стени и, че тѣ трѣбва да оставятъ на втори планъ своитѣ лични интереси и смѣтки, като при това съвсемъ се откажатъ отъ всѣкакво партизанство.

Първият тимъ на Дунавския Спортенъ Легионъ при Б. Н. М. С. — Русе, взелъ първенство при пробните състезания въ Русе презъ 1926 год.

Зап. Кап. II р. Ив. А. Михайловъ.

ДУНАВА ВЪ ИСТОРИЯТА И ДНЕСЪ.

Дунава е най-голямата рѣка въ Европа, великото значение, на която е било признато още въ най-отдалеченитѣ времена. Неговитѣ брѣгове сж привличали най-първобитнитѣ народи, гдето тѣ сж проявили голѣма дейностъ и сж извличали въ мирно време голѣми блага, благодарение на търговията, земледѣлието и индустрията. Въ военно пѣкъ време брѣговетѣ на Дунава сж били свидетели и причина за голѣми борби, както и въ последно време. Кѣмъ военнитѣ походи на Дунава отнасяме тия отъ времето Рамзеса II, Дарий, Александър Македонски, Траянъ, Тиберий, Веспасианъ, Карлъ Великий, Атила, Арпадъ, Симеонъ Велики, Сюлейманъ, Наполеонъ и тия на които сме съвременници, като всички сж оставили въ историята следи отъ най-голяма политическа, културна и социална важностъ.

Древнитѣ гърци бѣха първитѣ, които почнаха плаването въ устието на Дунава, а римлянитѣ следъ покоряването на Илирия и Гърция, заедно съ търсенето изворитѣ на рѣката, първи сж изследвали и разучили условията за плаването по Дунава.

Цѣли 4 вѣка римлянитѣ сж били единственитѣ корабоплаватели по цѣлото протежение на рѣката, която била всецѣло въ услугитѣ на тѣхната търговия и военни мѣроприятия.

На сръбския брѣгъ между Голубацъ и Желѣзнитѣ врата и днесъ се виждатъ останки отъ римски постройки за влачене корабитѣ презъ Желѣзнитѣ врата, гдето поради силното течение (18 клм. въ часъ) минаването на корабитѣ е мѣчно.

Въ Топалу, Чернаводе, Акчаръ, Русе и другаде има следи, които показватъ, че римлянитѣ сж имали корабоплаване по Дунава. Най-деятеленъ и енергиченъ билъ Императоръ Траянъ. На него се дължи първия мостъ построенъ на Дунава отъ строителя Апполодорусъ отъ Дамаскъ. Моста билъ построенъ въ 103 год. следъ Христа при сегашна

Оршова, като ималъ 20 каменни колони около 18 м. широки, 45 м. дълги и съ 50 м. интервали помежду имъ. Колонитѣ били съединени помежду си съ арки. Тази огромна за времето си работа очудва, като се иматъ предъ видъ техническитѣ средства, съ които тогава се е разполагало. Моста и знаменития воененъ пѣкъ между сегашния Базиашъ и Оршова, сж били една военна потребба за Траянъ въ войнитѣ му съ Дакебалусъ — царя на дакитѣ, които той покорилъ и царството имъ унищожилъ, което се счита единъ отъ най-големитѣ и славни походи въ историята на Римъ. Първата отъ пречкитѣ, които римската всйска въ свсето напредване нагоре по рѣката е срещнала сж били плитковинитѣ на скалиститѣ Желѣзни врата, които тогава не сж били плавателни. Понѣже съвременнитѣ средства за отстраняване скалитѣ тогава не сж били познати, то гениалността на римлянитѣ ги научила да изкопаятъ единъ каналъ на дѣсния брѣгъ при Желѣзнитѣ врата, остатъци отъ когото и сега се виждатъ и показватъ каква огромна работа е била свършена. Сждейки по развалинитѣ канала трѣбва да е билъ около 3 клм. дълъгъ.

Наследницитѣ на Траянъ не продължили неговото дѣло и следъ последния походъ кѣмъ Дунава на императоръ Караклъ въ 213 г. срещу варваритѣ вече Дунава престава да служи на обитателитѣ му като плавателна рѣка, а е само арена на войни и очевидно на великото преселение на народитѣ и тѣхното постоянно военно раздвижване.

По-късно презъ епохата формиране на държавитѣ въ Европа, а следъ това раздробеността на сжщитѣ и постсяннитѣ вражди сж погълнали всички усилия на народитѣ край Дунава и плаването по него почти не се развивало и далеко не е следвало успѣхитѣ на човѣка въ мореплаването. Дунава е билъ въ летаргия.

Така наприимѣръ: когато презъ XII в. се завърши икономическото завладѣване на Цариградъ

отъ латинския свѣтъ, Черното море се отваря и по него почватъ да кръстосватъ отличнитѣ генуезски и венециански търговци и мореплаватели, което обстоятелство изведнажъ преобработило значението на Черното море за българската търговия и то така, че презъ XIII в. нашата черноморска търговия става главенъ факторъ въ народното ни стопанство. Особено пѣкъ е съдействувало на това обстоятелството, че Египетъ вече не могълъ да доволства Цариградъ съ жито, поради появяването тамъ на турцитѣ. Въ това сѣщото време ние не виждаме Дунава да е игралъ каква и да е сѣществена роля, както за насъ, така и за сѣкрайбръжниците му. Затвърдяването пѣкъ на турцитѣ по бръговетѣ му окончателно го прави затворенъ и недостъпенъ. Едва по-сетне, когато голѣми сѣбития отъ икономически и политически характеръ сложиха началото на обратното движение на турцитѣ къмъ Азия, почнаха да изчезватъ турските пречки за плаването по Дунава и взеха да се създаватъ търговските връзки. Това съпада съ установяване международнитѣ правни норми за плаването.

Взче на Виенския конгресъ въ 1815 год. се изказаха пожелания за свободата на плаването по рѣки, които минаватъ презъ разни държави, по което се дойде до съгласие, но не и за Дунава тъй като Турция, която държеше по-големата частъ отъ рѣката не участваше на конгреса. По-късно въ 1851 г. се дойде до съгласие за свободата на плаването по рѣкитѣ и каналитѣ между Австрия и Бавария, къмъ което се присъедини и Вюртембергъ.

Въ 1856 г. на Парижкия миръ, гдето участва Англия, Франция, Австрия, Пиемонтъ, Турция, Пруссия и Русия се установи пълната свобода на плаването по р. Дунавъ и се реши образуването на две Европейски комисии. Едната е Дунавската Европейска комисия, въ която бѣха представени гореказанитѣ държави, която комисия имаше назначение за две години да направи Дунава плавателенъ отъ Исакача до устието. За останалата частъ отъ рѣката се назначи друга комисия, съставена отъ представители на сѣкрайбръжниците Австро-Унгария, Бавария, Турция и Вюртембергъ и комисаритѣ на дунавските княжества Сърбия, Влашко и Молдова.

Първата комисия вмѣсто само за 2 години остана и до днесъ като успѣшно се бори съ природната стихия и осигурява търговския обмѣнъ на цѣль свѣтъ презъ устието на великата рѣка при Сулина, а втората комисия не можа да прослѣди

и да бжде полезна за плаването по рѣката и общитѣ правила, изработени въ 1857 г. не се приложиха, тъй като дунавските княжества отказва да ги приематъ.

Дунавскиятъ въпросъ е разглежданъ, и на Берлинския конгресъ, и въ 1913 г. въ Лондонъ, считайки го вече не само балкански и турски въпросъ, а общоевропейски.

Последнитѣ мирни конференции не пропуснаха нито единъ отъ териториалнитѣ и политически въпроси на Дунава; той бѣ прогласенъ за международна рѣка.

Всички въпроси отнасящи се до икономическото и техническото използване на рѣчния плавателенъ Дунавъ и воднитѣ пѣтища отъ неговия басейнъ, които сѣ обявени за международни на човѣчеството, се разработватъ и наглеждатъ отъ Международната Дунавска Комисия.

Ние сме представени въ тая комисия, а ако докажеме че имаме достатъчно търговско-морски интереси въ устието на Дунава, може по наше искане да бждеме представени и въ Дунавската Европейска Комисия при единодушно решение на правителствата, които сѣ представени въ тая комисия.

Какво голѣмо е значението на Дунава за международната обмѣна се вижда отъ цифритѣ дадени по-долу.

Като се има пѣкъ предъ видъ, че до последната война р. Рейнъ съ плавателни 828 клм. е имала трафикъ 57,500,000 тона, а р. Дунава съ плавателни 2380 клм. трафикъ — само 6,800,000 тона, отъ друга страна, че долнитѣ крайдунавски области следъ войната силно се индустриализиратъ и че въ скоро време Дунава ще свърже Атлантика съ Черно море и по-нататъкъ, то лесно е да предскажеме, че Дунава ще почне на настига своята сестра Рейнъ по обмѣната, която ще се извършва по него и че неговото велико значение ще расте все по-вече и по-вече.

При тази Дунавска перспектива нека съ помощта на нѣколко кратки цифри се вгледаме какъ сѣ представени другитѣ народи и какъ сме представени ние по рѣката, която закриляше безподобнитѣ наши родолюбци — предвестници на свободата ни и презъ която рѣка получихме днешната си свобода и възобновихме българската държава.

I. Дунавските държави сѣжимали износъ, вносъ и вътрешенъ превозъ въ хиляди тонове преди войната и следъ войната както следва:

	Германия			Австрия			Унгария			Чехослав.			Югославия			България			Ромжия		
	1911	1923	1924	1911	1923	1924	1911	1923	1924	1911	1923	1924	1911	1923	1924	1911	1923	1924	1911	1923	1924
Износъ	128	331	223	537	163	155	945	255	325	91	117	118	1261	193	353	377	83	87	385	360	565
Вносъ	246	175	120	982	506	580	1,090	319	333	85	46	258	528	226	220	242	127	165	550	104	153
Вжтрешенъ траф.	16	4	9	204	43	59	377	226	148	6	8	13	500	969	1,016	27	27	38	1,948	1,146	648
Всичко	391	510	352	1,723	712	793	2,413	800	805	182	170	389	2,289	1,387	1,590	646	237	290	2,883	1,610	1,366

Отъ горнитѣ цифри следва, че преди войната сме били на предпоследно мѣсто въ общия трафикъ по Дунава, а следъ войната сме на последно мѣсто, макаръ че Германия, Австрия, Унгария и Чехия да иматъ по-малко бръгъ отъ нашия.

Отъ цѣлия нашъ трафикъ презъ 1924 г. само около 13% е вътрешенъ, а 87% е външенъ трафикъ.

Отъ цѣлия трафикъ на Дунава на всички Дунавски държави 6% е български за 1911 г., за 1923 г. 4% е български и за 1924 г. 5,3% е български.

II. Само нашия износъ до разнитъ държави и вътрешния ни превозъ за времето преди войната и следъ войната е билъ както следва въ тонове:

за	Германия	Австрия	Унгария	Чехия	Югославия	Всичко нагоре	Ромжния и всичко на-долу (презъ Сулина)	България (вътрешенъ превозъ)	Всичко
1911	1415	6000	1700	1000	6164	31579	345000	27000	403579
1923	1309	33072	1813	1858	44	38096	44842	27308	110246
1924	659	23761	2729	19679	22	46850	40262	37787	124869

Цифритъ показватъ, че нашия износъ постепенно се обръща отъ доленъ къмъ горенъ, което допада на по-лесния обмѣнъ между земледѣлска България и близкитъ ней сръдноевропейски индустриални области.

Износътъ ни презъ Сулина за 1924 г. съставлява 32% отъ цѣлия нашъ търговски обмѣнъ, който се извършва на Дунава съ българско производство.

III. Разнитъ народи иматъ на Дунава за 1924 г. пѣтнически кораби, влекачи и шлепове, изразени съответно чрезъ мощността на машинитъ въ конски сили за корабитъ и въ тонове за шлеповетъ както следва:

	Конски сили на машинитъ		Тона шлепове
	Пѣтнически кораби	Влекачи	
Германия . . .	—	25000	215265
Австрия . . .	18040	25170	28525
Чехия . . .	736	5987	82544
Унгария . . .	11574	18159	169163
Югославия . . .	9760	34243	475679
Ромжния . . .	7750	26215	449863
Франция . . .	—	8970	70976
Гърция . . .	—	6720	168485
Италия . . .	—	650	13950
Холандия . . .	—	700	7624
Белгия . . .	—	900	6725
Англия . . .	—	150	5025
България . . .	—	1040	1000*)

Следва, че мощността на машинитъ, които движатъ по Дунава кораби съ българско знаме съставляватъ 0.5% отъ мощността на машинитъ на всички кораби, които плаватъ по Дунава, а единствения шлепъ, който ние имаме подъ българско знаме по Дунава—„В. Търново“, съставлява 0.04% отъ тонажа на всички шлепове, които плаватъ подъ разни знамена на Дунавски съкрайбръжни и не съкрайбръжни държави.

Напр. Гърция има на Дунава 4.5% отъ мощността на всички корабни Дунавски машини и 3.5 % отъ тонажа на всички Дунавски шлепове.

Цѣлия плаващъ паркъ на Дунава презъ 1924 год. е съ 25% по-голямъ, отколкото презъ 1911 г.

IV. Всичкитъ превози по Дунава между разнитъ държави за 1923 и 1924 г. сж извършени съ кораби подъ разни знамена както следва въ тонове:

Превози подъ разни знамена.

Знаме	Година	1923	1924
Германско		212970	219235
Австрийско		700870	825196
Чехско		106092	109412
Унгарско		416319	469876
Югославянско		1156773	1283557
Ромжнско		481259	399479
Българско		нѣма	нѣма
Английско, французко и вътрешно Ромжнско . .		849636	450225
Всичко		3923919	3757010

Таблицата показва че подъ българско знаме превози не се извършватъ нито между чужди портове, нито между наши портове, нито между наши и чужди портове.

V. Вноса и износа на България и вътрешния превозъ презъ 1923 и 1924 год. се е извършвалъ съ чужди знамена, както следва, въ тонове:

Износъ въ тонове отъ България заедно съ вътрешния превозъ подъ:

Знаме	Година	1923 г.	1924 г.
Германско		19100	21380
Австрийско		42584	49324
Маджарско		16679	20191
Чехско		6371	6599
Югославянско		—	—
Разни		9138	5013
Ромжнско		13374	20351
Българско		нѣма	нѣма
Всичко :		110246	124869

Вносъ въ тонове въ България заедно съ вътрешния превозъ подъ:

Знаме	Година	1923 г.	1924 г.
Германско		23000	24640
Австрийско		31262	52389
Маджарско		6668	16949
Чехско		8852	6226
Югославянско		—	—
Разни		9642	1715
Ромжнско		74117	100784
Българско		нѣма	нѣма
Всичко :		154141	202703

Таблицитъ показватъ, че всичкия вносъ, износъ и вътрешния трафикъ по цѣлия Български Дунавъ се извършватъ само подъ чужди знамена.

VI. Износътъ ни презъ Сулина се вижда отъ таблица II. Отъ всичко изнесено презъ Сулина, общо взето презъ 1911, 1923 и 1924 год., което възлиза на около 430,000 тона, подъ българско знаме е изнесено 2662 тона или 0.6% отъ цѣлия ни износъ презъ Сулина.

Нека забележимъ, че освенъ голѣмитъ товари въ тонове, които сж излѣзли отъ Сулина презъ сѣщото време (1911, 1923 и 1924 год.) подъ знамената на Англия, Германия, Франция, Италия, Норвегия, Гърция, Ромжния и прочее, споредъ статистическитъ данни, сж излѣзли сѣщо и подъ:

*) Служатъ за техническо-строителни нужди.

Канадско знаме . . .	2195 т.	
Финландско „ . . .	3052 т.	
Датско „ . . .	34514 т.	
Естонско „ . . .	106 т.	презъ 1921 г.
Японско „ . . .	18008 т.	1920 и 1921 г.
Панамско „ . . .	3662 т.	1923 г.
Марокско „ . . .	1039 т.	1922 г.
Персийско „ . . .	2754 т.	1924 г.
О-въ Самоаско . . .	5958 т.	1911 г.
Уругвайско знаме . . .	1655 т.	1913 г.

Общо отъ всички таблици следва:

1. че ние си служимъ съ Дунава 7 пжти повече за външната ни търговия, отколкото за вътрешната.

2. че нашия стокообмѣнъ по Дунава съставляваше преди войната 6% отъ тоя на всички други народи. Сега следъ войната, макаръ и спадналъ, но по стокообмѣна си непрекъснато доближаваме предишното наше участие на Дунава.

3. че ние участваме както въ вътрешния — на горния Дунавски трафикъ, така и въ външно-Дунавския трафикъ. Постепенно обаче се насочваме нагоре за смѣтка на долния трафикъ.

4. че срещу нашето 6% участие въ общо-търговския обмѣнъ по Дунава, което за 1924 г. се изразява въ 290.000 тона произходящи или предназначени за България, ние имаме само 0.5% отъ съществуващите конски сили по Дунава и 0.04% отъ съществуващия тонажъ шлепове, поради което подъ нашето знаме не се превозва нищо произведено и произходящо отъ България или произведено и предназначено за България.

* * *

Въ изложението си анкетъора на О. на Н

Б. Добревъ.

ЛЪТНАТА МОРСКА УЧЕНИЧЕСКА КОЛОНИЯ НА III-А СОФИЙСКА МЪЖКА ГИМНАЗИЯ „УИЛЯМЪ ГЛАДСТОНЪ“ ВЪ С. ГЪОЗЕКЕНЪ, ПРЕЗЪ 1926 г.

Организация. Учителскиятъ съветъ при III-а мъжка гимназия въ едно отъ заседанията си въ края на миналата учебна година взе решение да устрои презъ голѣмата лѣтна ваканция две ученически колонии. Едната на височинно мѣсто, а другата на брѣга на морето. Умѣстно се повдигна въпроса за издръжката на тия колонии, тъй като въ този моментъ гимназията не разполагаше съ повече отъ 15,000 лв., сума, която можеше да се вземе отъ фонда „бедни ученици“, а пъкъ за издръжката на ученицитъ въ дветѣ колонии бѣха необходими поне 200,000 лева. Председателътъ г. С. Денковъ, директоръ на гимназията, успокои съвета, като обеща, че ще намѣри средства. Избра се комисия, която да се грижи за подготвителната работа, като посочи и мѣсто за планинската колония, а за морската си остана с. Гъозекенъ, дето вече отъ две години насамъ гимназията си устройва такава.

Училищниятъ лѣкарь г. Д-ръ Бурдинъ, който едва успѣваше да се справи съ ежедневната си работа въ гимназията въ края на учебната година, трѣбваше да отдѣли голѣма частъ отъ работното си време и за подготовка на колонията, като щателно преглеждаше всички явили се ученици и ги разпредѣляше споредъ нуждата за морско или планинско лѣтуване. Напливътъ бѣ голѣмъ. Работата на лѣкаря се усложняваше, защото почти

г. Walter Hines ни упреква, че противно на статута за Дунава българските власти събирали портови права отъ корабитъ подъ българско знаме съ 50% намаление отъ тия на другитѣ знамена. За оправдание нашитѣ власти му обяснили, че подъ българско знаме пжтуватъ толкова малко кораби, че това не дразни чуждитѣ корабоплавателни дружества.

* * *

По цѣлото протежение на 400 км. български Дунавски брѣгъ има само единъ български понтонъ въ Русе за приставане на кораби. Всички останали понтони въ всички други пристанища сж чужди и малкото наши кораби се обслужватъ условно отъ чуждитѣ агенции по нашитѣ пристанища.

За българските кораби по Дунава нигде нѣма по българския брѣгъ мѣсто за приставане.

* * *

Великото минало на Дунава, неговата преданна служба къмъ нашата държава и народъ, като единственъ Дунава ни е пазилъ неизмѣнно презъ вѣковетѣ и ли остана сжщо така вѣренъ и въ последнитѣ тежки години, а главно неговото спасително значение за бѣдащето ни, изискватъ отъ словото „Къмъ морето и Дунава за напредъкъ“, българитѣ да преминатъ къмъ дѣла, които излизатъ отъ тѣснитѣ сухоземни граници и обгръщатъ безграничнитѣ водни простори. Тогава . . . и духа ни ще се освободи отъ дребното, вътрешното, самоунищожителното и природата ни ще се кали по нови пжтища за нова, млада и непозната още спойна бѣднина. . . .

Русе, 15. XII. 1926 год.

всички отъ явилитѣ се ученици имаха нужда отъ почивка въ ксониитѣ, а средствата, които се събираха отъ комисията, бѣха незадоволителни. Взеха се само крайно беднитѣ и нуждающи се. Характерно бѣ, че 2/3 отъ избранитѣ ученици желаеха да отидатъ да лѣтуватъ на морския брѣгъ, въпреки, че за пръвъ пжтъ се уреждаше колония на планинско мѣсто, фактъ, който красноречиво говори за извършената работа и полученитѣ резултати презъ последнитѣ две години въ морската ученическа колония на гимназията. Учителскиятъ съветъ избра и ръководители за дветѣ колонии. Въ редъ беседи ръководителитѣ дадоха нуждитѣ наставления на ученицитѣ-колонисти по екипиране, държане, пжтуване и пр. и пр.

Училищниятъ лѣкарь разпредѣли лѣкарствата и нуждитѣ превързоченъ материялъ за дветѣ колонии и самъ пожела да придружава ученицитѣ отъ морската колония.

Пжтуване. Деньтъ 18 юлий 1926 год. бѣ опредѣленъ за заминаване на ученицитѣ отъ морската колония. Ученицитѣ на брой 40, съ двама души ръководители, бѣха въ 11 1/2 часа на гарата.

Благодарение грижитѣ на г. директора на гимназията и навременната разпоредителностъ на г. началника на софийската гара, ученицитѣ-колонисти бѣха настанени въ специаленъ вагонъ. Пос-

ледниятъ бѣше блокиранъ отъ изпращачи—близки на ученицитѣ. Г-нъ директорътъ неочаквано се яви между изпращачитѣ. Той по отдѣлно говори на родители и ученици за ползата отъ моралѣчението, като даваше нуждитѣ наставления на последнитѣ. Сжщиятъ даде нареждания на ръководителитѣ какъ да пазятъ ученицитѣ презъ време на пжтуването и престоя въ колонията сбогува се съ всички, като имъ пожела весело пжтуване и добро здраве.

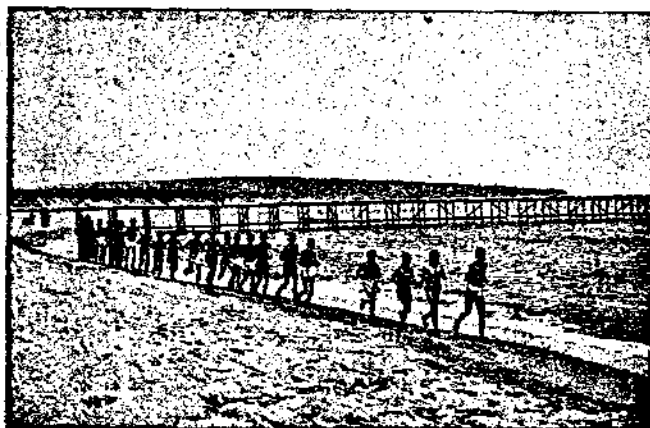

Раздаване храна на колониститѣ.

Между ученицитѣ-колонисти попаднаха, освенъ духовитѣ, които презъ цѣлия пжтъ забавляваха другаритѣ си, но и добри цигулари, които доставяха истинска наслада съ отбранитѣ и добре изпълнени номера.

По пжтя ученицитѣ имаха случай да се любуватъ на Искърския проломъ съ неговитѣ красиви изгледи, видѣха историческитѣ паметници около Плѣвентъ, Шуменъ и др., като на много мѣста учителитѣ-ръководители свързваха веселото и забавителното съ полезното и научното.

Така пролѣгѣха бързо и неусетно день и нощъ, безъ нѣкой да почувствува умора и сутринята въ 8 часа пристигнахме въ гр. Варна. Следъ кратка почивка въ мъжката гимназия, дето бѣхме настанени, разгледахме града и бързо се отзовахме на самия морски брѣгъ. На пръвъ погледъ окоето се спираше на новопостроенитѣ морски бани, които идеха да ни напомнятъ западнитѣ курорти. Нео-

Бѣгъ по плажа, следъ морскитѣ бани.

писуема радостъ и задоволство се четеше по лицата на всички. Хубавъ юлски день. Морето бѣше

тихо и спокойно съ гладка, като огледало, повърхностъ, заливатъ бѣше изпълненъ съ лодки при разпнати платна, които, наблюдавани съ просто око, почти не се забелѣзваше да се движатъ. Слънцето щедро прѣскаше своитѣ топли лжчи, които се пречупваха въ морската повърхностъ и доли-таха до насъ съ особенъ блѣсъкъ. Ученицитѣ дишаха дълбоко, съ широко отворени гърди, а погледътъ имъ се вливаше въ тая величава картина, за която тѣ запазиха неизличимъ милъ споменъ. Наближаваше обѣдъ, но никой отъ насъ не чувствуваше гладъ. Съ голѣма мъжа можахме да се раздѣлимъ съ брѣга на морето, за да се явимъ отново следъ единъ часъ при него. Следъ обѣдъ направихме едночасова разходка съ лодки изъ залива, а следъ вечеря посетихме морската градина, дето се даваше концертъ отъ флотския духови оркестъръ. Къмъ 10 часа вечерята се прибрахме въ гимназията на почивка. На следния день, въ 8 часа сутринята, отпжтувахме съ парахода „Кирилъ“ за с. Гюзекентъ. При трѣгването ни, морето бѣше спокойно. Всички ученици бѣха на горния подъ на парахода, любувайки се на необятната морска ширъ и на живописния брѣгъ. Пѣснитѣ и хуморескитѣ на ученицитѣ привличаха заслужено пжтуещата въ парахода публика. Наближихме устието на р. Камчия и парахода започна да се люлѣ отъ внезапно появилитѣ се мъртви вълни. За мигъ всичко затихна. Голѣма частъ отъ ученицитѣ слѣзеха долу при багажа, дето си на-

На плажа въ с. Гюзекентъ.

правиха мѣсто за почивка между разнитѣ бали и, безъ да подигнатъ глава, продължиха пжтуването си до с. Бѣла. Само по този начинъ можахме да избѣгнатъ отъ морската болестъ. Останалитѣ ученици бодърствуваха, като отъ време на време избухваха съ своя несдържанъ младежки интуизъмъ въ пѣсни, ура и пр.

Въ 2 часа следъ обѣдъ спрѣхме на около 500 метра отъ носъ Св. Атанасъ между с. Гюзекентъ и с. Бѣла. Отъ тукъ багажътъ заедно съ частъ отъ ученицитѣ пренесохме до село съ голѣма лодка, а останалитѣ ученици заедно съ ръководителитѣ трѣгнахме пешкомъ по самия брѣгъ. Всички бѣхме настанени въ трудовата кѣзарма на горското стопанство „Тича“, която отстоеше на около 150 крачки отъ водната линия.

Животътъ въ колонията. Първитѣ десетъ дни ни послужиха за обзавеждане. Презъ тия дни ученицитѣ — колонисти живѣеха като скаути, тѣ сами извършваха цѣлата домакинска работа по групи. Съ дохождането на специалистъ готвачъ и неговъ помощникъ, ученицитѣ бѣха значително облекчени.

Времето презъ деньтъ бѣше разпредѣлено

така: въ 6 часа сутринъ ученицитѣ ставаха и подреждаха леглата си; въ 7 часа се измиваха и после се строяха, по даденъ сигналъ, за закуска; отъ 7—7½ часа закусваха съ чай и сирене; отъ 7½—8½ часа беседа съ ученицитѣ върху рационалното използване на слънчевигѣ и морски бани; отъ 8½—9½ часа разни забавителни игри въ помещението (шахъ, алма и др.); отъ 9½—10 часа закуска съ млѣко; отъ 10—1 часа бѣха на плажа, дето се правѣха слънчеви и морски бани подъ надзора и уплътванията на ръководителитѣ съ подходящи гимнастически упражнения; отъ 1—1½ часа се даваше обѣдъ по предварително дадено меню, състояще се отъ три блюда: супа, готвено и десертъ; отъ 1½—2 часа се измиваха приборитѣ; отъ 2—4 часа задължително почиваха въ легло; отъ 4—4½ часа закусваха съ млѣко; отъ 4½—6½ часа се устройваха спортни игри, като веслуване, ловене риба въ р. Чифте-дере, Оалей-болъ, а по-нѣкога и се разхождаха въ близката планинска и крайморска околност. Въ 7 часа се даваше вечеря отъ две блюда: готвено и десертъ. Храната бѣше изобилна, здрава и питателна, като на всѣки ученикъ се даваше по единъ хлѣбъ отъ 1400 гр. на день. Следъ измиване приборитѣ отъ вечерята, всички ученици се събираха на плажа, дето отъ изхвърления на брѣга дървенъ материалъ, на-клаждаха голѣмъ „хайдушки огънь“, около който се нареждаха въ кръгъ. Тукъ се разпращаха хуморески, изпълняваха се въ хоръ разни народни и патриотични пѣсни и се свирѣха сола и дуети. Особенъ интересъ представляваше тая картина презъ луннитѣ вечери. Почти всички курортисти и много мѣстни селяни се стичаха на плажа, като образуваха втори кръгъ около огъня и дълго се любуваха на тая мила и художествена картина, въ която луната се къпеше въ безкрайнитѣ морски дълбини, като прѣскащигѣ ѝ лъчи образуваха верига отъ сребристи фигурки, които танцуваха непрестанно въ разливащитѣ се на брѣга вълни.

Всѣки празниченъ день завеждахме ученицитѣ подъ строй на църква, а всѣки понеделникъ основно се почистваха и измиваха помещенията.

На 1 августъ се даде концертна забава съ добре отбрана програма и при голѣмъ успѣхъ.

Ученицитѣ презъ цѣлия день ходѣха леко облечени и боси.

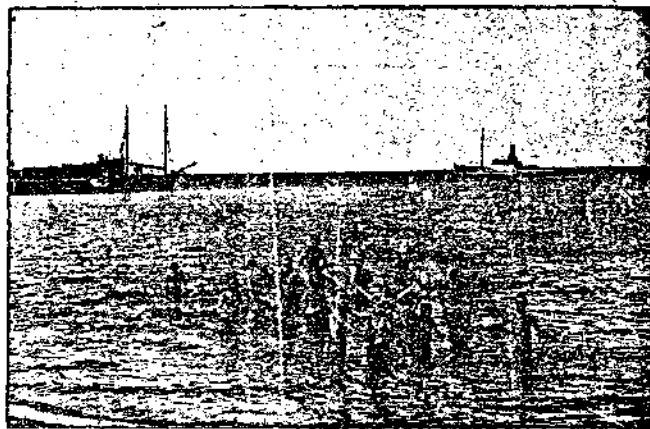
Къмъ втората половина отъ лѣтуването правихме слънчеви и морски бани и следъ обѣдъ.

Заболѣвания почти нѣмахме, освенъ два случая отъ треска въ първитѣ дни, която се прекрати веднага съ даването на хининъ.

Всичко това говори за добритѣ хигиенични условия при които е поставено с. Гюзекенъ. Чистиятъ и обширенъ плажъ и липсата на малария го приравняватъ съ добритѣ наши курорти; нѣщо повече, тукъ имаме съчетание на морски и планински климатъ, което преимущество другаде обикновено липсва. Здравата, естествена и питателна храна го прави достъпенъ за всѣки нуждающъ се отъ морелѣчение гражданинъ.

Непознатото за всички ни преди 4 години с. Гюзекенъ, съ своитѣ двуетажни къщички, построени между плажа и последнитѣ склонове на Стара планина, презъ лѣтото дава приютъ на стотина семейства отъ столицата и провинцията.

Добре е да се положатъ по-вечко грижи отъ Бургазската Окр. Постоянна Комисия и Държавата за повдигането на това селце, което по нищо не отстъпва, напр. на Месемврия.

Игра съ топка въ морето.

Гюзекенъ 1926г.

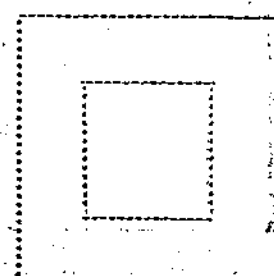
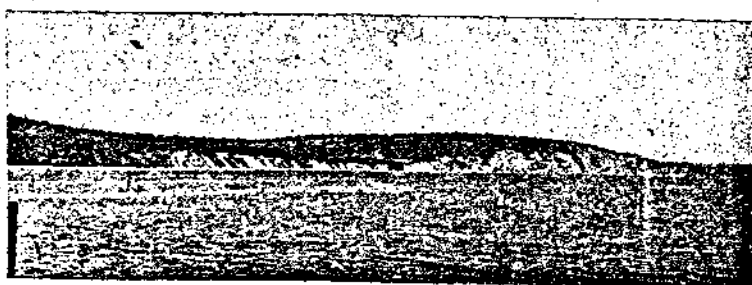
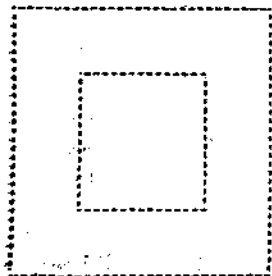
По-главнитѣ резултати отъ морското лѣтуване въ с. Гюзекенъ сж следнитѣ: ученицитѣ сж надали срѣдно по 2 см. въ височина, увеличили сж гръдната си широчина срѣдно съ по 5 см., а теглото си срѣдно съ по 35—4 кгр.. Общо всѣки единъ колонистъ е струвалъ на колонията 5150 лв. дневно, а само храната е струвала 3160 лв. дневно. Отъ всичкитѣ 40 ученика-колонисти 5 души не сж платили нищо, 12 души платили по 300 лв., 3 души сж платили по 500 лв., 1 ученикъ е платилъ 700 лв., 5 ученика сж платили по 1000 лв. и 14 ученика сж платили по 2000 лева.

Здравословното състояние на ученицитѣ-колонисти е било много добро. Следната таблица ни показва много ясно резултата отъ морското лѣтуване въ това отношение.

№ по редъ	Здравословно състояние	При тръгването	При завръщането				
			Безъ подобрение	Съ подобрение	Съ значително подобрение	Оздравѣли	Всичко
1	Обща слабостъ	9	—	1	1	8	9
2	Бронхиал, жлезн	21	—	2	16	3	21
3	Анемични	3	—	—	2	1	3
4	Ревматизъмъ	2	—	—	—	2	2
5	Apicitis	5	—	—	4	1	5
Всичко:		40	—	2	23	15	40

На край нека спомена, че това добро дѣло бѣше подкрепено материално и морално отъ софийския клонъ на Български Народенъ Морски Сговоръ.

София. 6 декември 1926 г.

Бѣлия носъ при с. Бѣла, северно отъ с. Гюзекенъ.

Сава Н. Ивановъ.

ЧЕРНОМОРСКИ МИДИ, КОИТО ПРОЯВЯВАТЪ ДЪРВОТО И СРЕДСТВА ЗА БОРБА ПРОТИВЪ ПАКОСТИТЪ ИМЪ.

Между представителитъ на черноморското животното царство има и такива, които прояждатъ дървото така, че то изглежда, като че ли е продупчено съ множество дупки отъ свредло. Най-разпространения отъ тѣхъ и въ сѣщо време и най-големия разрушителъ на всички дървени постройки, които иматъ съприкосновение съ морската вода е „*Torpedo navalis L.*“, или както обикновено го наричатъ моряцитъ — „дървения червей“. Последното название е неправилно, тъй като *Torpedo navalis L.* не е червей, а е отъ рода на мидитъ. Въмѣсто „дървенъ червей“, той би трѣбвало да се нарича „дървоедецъ“.

Дървоедца предпочита по-малко солената вода, ето защо, той живѣе масово главно около устията на рѣкитъ, прибрѣжнитъ сладки и полусолени езера и каналитъ, кждето солеността на морската вода значително се намалява или даже съвсемъ изчезва въ нѣкои случаи. Най-благоприятното време за неговата работа е пролѣтътъ и лѣтото, когато той се развъжда и среща въ голямо количество. Ако се случатъ презъ лѣтото чести проливни дъждове, тѣ му създаватъ още по-благоприятна срѣда за размножение и живение, тъй като тѣ намаляватъ още по-вече солеността на повърхностнитъ водни пластове. Личинкитъ на дървоедца се срещатъ въ планктона обикновено презъ периода отъ м. юний до м. октомврий, но тѣ сж най-изобилни въ месецитъ юлий и августъ.

Споредъ наблюденията на заведующия Севастополската биологическа станция — С. А. Зерновъ, дървоедца е въ състояние само за месецъ и половина да продупчи дъска или забитъ въ морето колъ, на протежение два и половина сантиметра. По тази причина, подводната частъ на дървенитъ кораби и колове забити въ морето, трѣбва да ги предпазватъ, като обикновено ги обшиватъ съ медни или цинкови листове. Ако притежателятъ на кораба нѣма възможностъ да обшие подводната му частъ, то той трѣбва презъ течение на лѣтото често да изважда кораба си отъ водата за да осушава временно и почиства подводната му частъ отъ прилепилитъ се къмъ нея дървоедци. Презъ зимата дървоедца не напада тъй силно дървото. Ако не се взематъ мѣрки противъ дървоедца, загубитъ, които той може да причини могатъ да бждатъ грамадни. Така напримѣръ, презъ 1909 год. въ пристанището Федосия (Русия) е трѣбвало да развалятъ скоростроената дървена скеля (пристанъ), струваща много десетки хиляди рубли на държавата, защото била съвършено разрушена отъ продупчилитъ я съ неимовѣрно голямо число дупки — дървоедци. Дървоедцитъ сж разпространени много и въ Севастополския заливъ, кждето особено много сж се появили следъ потопяването на руския флотъ въ 1854 година.

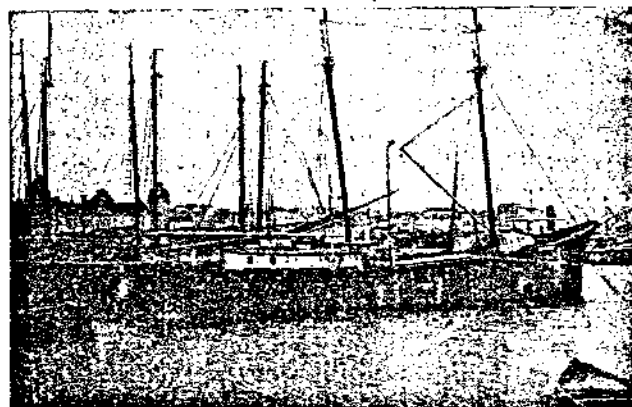
По нашия черноморски брѣгъ, въ Варненския заливъ, изглежда че има по-малко благоприятна почва за разпространението на дървоедца*, но въ Бургаския заливъ, особено въ

Циганското заливче (Ченгене скеле) и Мандренското езеро, той понѣкога се явява въ грамадно изобилие. Неговото масово присѣствие тамъ е известно още много отдавна на пжтешественицитъ и ученицитъ. Почти въ всички чужди описания за Бургаския заливъ се срещатъ предупреждения за мореплавателитъ да взематъ навременни мѣрки противъ него, за да не пострадатъ дървенитъ имъ кораби.

Като помагачи въ разрушителната работа на дървоедцитъ се явяватъ и близкитъ тѣмъ по родство — различнитъ видове „*Amphipoda*“.

За да се избѣгне вредното действие на дървоедца и неговитъ помагачи за разрушението на дървото, предпочително е да не се строятъ дървени постройки въ Черно море, а да се замѣнятъ съ каменни и желѣзни такива, както и да се строятъ желѣзни корпуси за корабитъ, още по-вече, че желѣзнитъ конструкции иматъ и много други морско-технически преимущества и сж много по-дълготрайни.

Въ краенъ случай, когато дървото по необходимостъ трѣбва да послужи за строителенъ материалъ на морски съоръжения, то трѣбаа обязательно да бжде предпазено отъ разрушителното действие на дървоедца и помощницитъ му, което въ нѣкои случаи може да последва въ много късо време. Като най-добро, изпитано и ефикасно средство за предпазване, се препорѣчва медната или цинкова обшивка на потопенитъ въ морската вода дървени части, които иматъ и това преимущество предъ другитъ обшивки, че най-малко обрасватъ съ миди и охлювчета и не раждясватъ. Обшивката на построенитъ въ морето дървени съоръжения винаги трѣбаа да се прави съ огледъ на най-високото вѣроятнo морско равнище, а тая за подводната частъ на корабитъ — съ огледъ на най-голямото газене на кораба. Тя трѣбва добре да обхваща дървенитъ части за да не дава възможностъ на морската вода да има съприкосновение съ дървото; въ противенъ случай, чрезъ случайно открититъ дървени части, дървоедца може да проникне постепенно въ цѣлата постройка и да я направи пакъ негодна за използване.

Единъ кжтъ отъ Варненското пристанище.

*) Той се среща на времена въ голямо количество само въ голямото Девненско (Варенското) езеро.

П. А. Шишковъ.

СИЛАТА НА МОРЕТО

(Разказъ).

Оставаха три дена до Георгьовденъ.

Варненскитѣ лозари копаеха, подрѣзваха, уравниваха, реголваха, садѣха лозята си, а пролѣтното слънце трептѣше презъ морето и увеличаваше свѣтлината чрезъ отражението си.

Георги Илиевъ, 26 годишенъ, бившъ паракоренъ огнярь, който следъ петъ годишно плаване, бѣ напусналъ миналата есенъ морето — сега обработваше лозето си отъ три декара, близо до морския брѣгъ —, старейки се да го обърне въ доходно стопанство. Тукъ за въ бъдаще Георги смѣташе да си построи къщица и, задоменъ за една своя съседка, отъ детинство познате, за която много настойчиво го подканяше майка му — да доживѣе честито и щастливо отъ плодътъ на лозето си и съ бъдаща каква-да-е работа на пристанището. Следъ дългитѣ морски пътешествия, той сега силно желѣше това спокойствие, а майка му вече остарѣла и останала безъ никого, съзнателно го тикаше къмъ тази посока, защото старитѣ ѣ години искаха снаха да ѣ шета, и синъ, който да ѣ пренася.

... Георги следъ като бѣ поразчистилъ, порѣзкопалъ и посадилъ разсади отъ домати, днесъ, като никога, по-рано метна мотиката на рамо и пое за къмъ града.

Като се върна въ къщи, майка му радостна изкочи на двора, подаде му вързопче, завито въ вестникъ, единъ сребъренъ левъ и засмѣна му рече:

— Дръжъ, синко, дрехи за преоблачане! върви на баня, та за Георгьовъ денъ да бъдешъ чистъ! Бѣха тукъ Георгица съ майка си: решихме празника на двама ви да го прекараме на лозето. . . — недовѣрши тя и сияюща го отпрати на баня.

Георги мушна вързопъ подъ мишницата си, пушна левътъ въ джебчето на жилетката си и излѣзе на улицата. . . Вървѣйки къмъ банята той реши да се поотбие край брѣгътъ и тъй — само за моментъ — да хвърли погледъ на параходитѣ. Банята нѣма да избѣга, а къмъ параходитѣ той отдавна не е бивалъ. . . Днесъ нѣщо силно го теглѣше нататъкъ. . .

Вървѣйки по-високия брѣгъ, той втренче погледъ къмъ пристанището. . . По кея бѣха наредени седемъ парахода: тритѣ бѣха товарни, а останалитѣ — товаро-пътнически. . .

Георги се спре за минута на това мѣсто, отгдето трѣбваше да кривне изъ кривитѣ улици за да отиде до банята, но решилъ повторно, че той има предостатъчно време за банята — нему силно се заиска да прескочи до параходитѣ, за да му замирише на вжглища, сгурия и масло. . . Той тъй отдавна не е идвалъ насамъ, току-речи отъ започването на хубавото време, което отдавна го бѣ изкарало по лозята, гдето замръкваше. . . Сега той е тъй близо до параходитѣ — защо да се не отбие? Той закрачи живо къмъ кея. Отъ морето вѣеще приятна пролѣтна прохлада, която разправяше за благодатнитѣ южни морета: той осезателно почувствува този лѣжъ.

Като стигна до кея, гдето единия отъ параходитѣ — английския „Нилъ“ — имаше флагъ за заминаване — и бѣ почти съ отвързани вжжета и съ вжже на близката плаваща бѣчва за отегляне, Георги зърна другаря си по професия, Стефанъ, върху горния му подъ. Стефанъ бѣ очерненъ, съ

мрежена кърпичка на вратѣтъ, съ оцапана фланела и съ омаслени панталони, вѣроятно, той току-що бѣ излѣзалъ изъ огнярната. Той бѣ въ огнярския си костюмъ, а това значеше, ни по-вече, ни по-малко, че Стефанъ е огнярь въ „Нилъ“. . . А какъ можеше да бѣде това, когато преди два дена тѣ двамата бѣха играли на табла въ кафенето на Каракапитана? Това озадачи и изненада Георги, който моментално се обади:

— Стефане, хей Стефане, какво търсишъ тука?

Стефанъ щомъ видѣ Георги, като хала се прехвърли презъ стената на кораба, хвана дветѣ ржце на Георги и бързо зареди:

— Вижъ какъ Господъ добре нареди работата ни! А азъ вече мислѣхъ, че ти пропусна. Каракапитана ли ти каза да дойдешъ? . . . Хайде влизай въ парахода та да те представя на командира и той го задърпа въ кораба. Отъ обѣдъ насамъ все за тебе мислихъ. . .

Минаха по дѣската къмъ кораба и краката имъ затропаха по желѣзния подъ. Стефанъ излагаше всичко нервно и на кжсо:

— Ходихъ два пѣти до кафенето. Поржчахъ да те намѣрятъ и веднага да дойдешъ. . .

— Никой нищо не ми е казвалъ и не знамъ за какво ме дърпашъ въ парахода. . . Отъ лозето слѣзохъ и сега отивамъ на баня. . .

Каква ти баня! Заминаваме: азъ и ти! . . . А азъ помислихъ, че сж те намѣрили и че сж ти казали? Слушай: тази сутринъ се пукнала една паропроводна трѣба, която опърлила доста сериозно двама огняри, които по обѣдъ ги изнесли въ болницата. Мене намѣриха и ми предложиха да поспѣя. . . Записаха ме по Глазговската пияца: съ по 7 лири месечно, и ми поржчаха да намѣря още единъ другаръ. Ходихъ у Каракапитана и му поржчахъ за тебе. . .

А сега ти си на време. . . Хайде при командира!

— Не, не мога, Стефане, у дома нищо не знаятъ! . . . Тръгнахъ за баня, и знаятъ, че съмъ тамъ. . . Поне да ида да имъ се обада? — полуреци той, понеже морския просторъ заигра предъ очитѣ му: душата му закопнѣ за моментъ предъ перспективата, че може веднага да плуване.

— Нѣма време! Следъ четвъртъ часъ заминаваме. . .

— Тогазъ не мога да дойда! — отказа се той, като помисли за лозето си, за спокойствието си и за Георгица.

— Седемъ лири на месецъ и — моретата ставатъ наши! — отсече Стефанъ. — Седемъ лири и на английски параходъ ще плаваме! . . . Правимъ нѣколко рейса и се връщаме!

— Поне да знаеше майка ми! — притегли го пакъ морето и сърдцето му тихо, но още по-силно заляна за простора.

— Отъ Цариградъ ѣ се обади утре! Една картичка. . .

— Вѣрно! — поудвоуми се Георги. — Поне да не бѣше тъй ненадежно.

— Не изпущай случая! Двама сме. . . Оттукъ — Анверсъ! — ладе други доводи и перспективи Стефанъ и неусетно двамата бѣха стѣпили предъ кабината на командира.

Занизаха се предъ очитѣ на Георги: Босфора, Дарданелитѣ, Гибралтара, високитѣ чуки на Кор-

сика и Сардиния, зеленитѣ води на Атлантика, мъгливия Ламаншъ и хилядитѣ познати новости, брѣгове, облаци и вода, които наново щѣха да му се откриятъ въ другъ обликъ, като мили и стари познайници . . . И морето тихо и любовно заобхваща въ обятията си своето дете, което, еднѣжъ браздило по него, нѣмаше сили да се откъсне отъ стихията му . . .

Почукаха на вратата, командира се показа, вписаха Георги въ списъка на обслугата, а следъ четвъртъ часъ „Нилъ“ излизаше изъ пристанището . . .

Георги, облѣкълъ другитѣ Стефанови работни дрехи, слизаше въ огнярната, а родния брѣгъ бързо изчерзваше задъ кърмата на „Нилъ“ . . .

На другия день сутринята парахода мина край босфорскитѣ фарове — Румели и Анатоли, а следъ два часа мина край тоя на Сарай-Буруну, безъ да спре въ Цариградъ . . . Георги ахна: майка му оставаше безъ сведения за него . . . Оттукъ нататкъ нѣмаше пристанище за спиране, освенъ — Дарданелитѣ, и то, ако водаческото корабче се приближи до тѣхъ презъ нощта. Тука бѣ последната му надежда и заради това Георги бързо се зае съ писмото си.

. . . Той приготви писмо до майка си, на която се обаждаше где е и за где пътува. Той я помоли да му прости за ненадейното му заминаване, да поздрави Георгица и майка ѝ и да гледатъ лозето, което наскоро щѣло да се краси отъ хубавъ къшкѣ. Съ това писмо той само имъ се обаждаше, а отъ Анверсъ — щѣлъ да имъ пише дълго писмо и щѣлъ да имъ прати пари за лозови прѣчки . . . Въ момента, като попадналъ на парахода билъ като зашемаденъ, та и самъ се чудѣлъ сега какъ тъй лесно далъ съгласието си да отпътува . . . Той скоро щѣлъ да се върне, а тѣ нека да не се безпокоели за него!

Той сгъна писмото, постави го въ пликъ, който надписа, и бѣ готовъ да го даде на първия корабъ, лодка, водачъ или простъ сухо-земенъ човѣкъ, който би се допрѣлъ до парахода.

Мраморното море го пресѣкоха презъ денятъ, а къмъ полунощъ изминаваха и Дарданелитѣ, гдето никой не се вести около тѣхъ . . .

На сутринята Бѣло море показваше единъ следъ другъ върховетѣ на многобройнитѣ си острови . . .

. . . Въ Сръдизомното море изтърпѣха шесть денонощна юго-западна буря, която имъ измѣни курса и ги накара да се държатъ срещу вълнитѣ.

Въ Гибралтаръ не спрѣха . . .

Въ Бискайя ги залови друга буря, която имъ помете една отъ лодкитѣ на лѣвата стѣна . . .

Мъгливото време ги задържа въ Ламанша задъ единъ островъ, около френскитѣ брѣгове . . .

И на тридесетия день отъ излизането имъ отъ Варна „Нилъ“ влѣзе въ доковетѣ на Анверсъ. Оттукъ Георги изпрати приготвеното въ Мраморно море писмо, къмъ което сега имаше наддадени страници: презъ всѣка подстража то бѣ увеличавано и сега то представляваше Георгиевия дневникъ отъ момента на тръгването му отъ лозето, въ онзи злополученъ день, — та до Анверсъ . . . Писмото бѣ пратено препоръчано.

. . . Отъ Анверсъ заминаха за Кардифъ: Тукъ уволниха цѣлата обслуга и двамата другари отседнаха въ моряшкия домъ. Следъ два дни Стефанъ намѣри мѣсто въ товарния корабъ „Китай“, гдето не приеха Георги, който се бѣ представилъ само съ вързопчето си, съ което бѣ тръгналъ на баня.

Стефанъ, понеже не искаше да се дѣли отъ другаря си — отказа отъ мѣстото си. На другия день тѣ се изхитриха и раздѣлиха всичкитѣ си дрехи на две равни части, съ които успѣха да получатъ назначение на товарния корабъ „Везувий“, който заминаваше за Мадейра . . .

. . . Отъ Мадейра заминаха за Пернамбуко.

Отъ Пернамбуко — за Хавана . . .

Отъ Хавана — за едно открито пристанище въ Мексиканския заливъ . . . А следъ това — насочиха се за Англия . . .

Въ Англия ги уволниха и престояха повече отъ месецъ въ моряшкия домъ. Тукъ сега тѣ избираха и не искаха назначение на кой-да-е параходъ: бѣха решили да попаднатъ непременно на параходъ, който заминава за Черно море . . . За Черно море мечтаеха двамата другари . . . Отново слънцето бѣгаше къмъ точката на пролѣтното равенденствие за северното полушарие, а съ това наближаваше и Георгьовденъ. Георги сънуваше, ту лозето си, ту мотиката си, ту Георгица, ту хубавъ къшкѣ надъ морския брѣгъ въ Варна . . .

Единадесетия месецъ изтичаше отъ заминаването имъ отъ Варна, когато една сутринъ върху натоварения съ каменни вжглища „Матапанъ“ — Стефанъ и Георги пътуваха на югъ презъ Ламанша . . .

Заносиха се предъ очитѣ имъ милитѣ спомени на мили лица . . . Георги блѣскаше вжглища лопата подиръ лопата въ нажеженитѣ пещи, по тѣлото му се стелѣха поточета потъ, а той се усмихваше и гледаше блаженно негде тамъ, гдето миналата година по това време бѣ се потилъ подъ мотиката си . . .

. . . На двадесетия день хвърлиха котва предъ Топхането, а на другия день — двамата другари съ отечествения си „Кирилъ“ се носѣха за Варна. Въ шевоветѣ на палтата и жилеткитѣ на двамата огняри бѣха изпошити много лири, плодѣтъ на едногодишния имъ трудъ.

. . . На другата сутринъ — тъкмо три дни преди Георгьовденъ — „Кирилъ“ се прилепи на кея, а Стефанъ и Георги, като си хванаха по отдѣлно файтонъ, понеже живѣеха въ противоположни посоки — поеха за къмъ домоветѣ си . . .

Георгиевата майка миеше сѣдлове въ дворчето, когато спрѣ файтона предъ вратата ѝ. Никого до сега не бѣ спиралъ файтонъ предъ нейната къща. Зачудена, тя се надигна съ пачаврата въ едната ржка и — тенджерата въ другата и пристѣпи до вратата . . . Едва-що не се сблъскаха майка и синъ:

— Синко! — прохленча майката и изпусна тенджерата и парцала.

— Майко! — отекна синътъ . . .

Влѣзоха и седнаха подъ навеса на къщата:

— Прощавай, майко, — зареди извинения той.

— морето е магнитъ. Магнитъ е то за своитѣ чада . . . Билъ ли си въ него пакъ ще бѣдешъ! То омайва и те тегли. Закърмения съ морския животъ и въздухъ — навѣки е обвързанъ съ морето! . . . Азъ знамъ, че ти се настрада, но сега ти нося английски жълтици, 50 парчета, за да си направишъ къшкѣ . . . Отъ сега нататъкъ при тебе ще бѣда и отъ лозето си — морето ще гледаме . . .

— И Георгица те чака. Чака те, синко, и все за тебе си приказваме . . . Го-ди-на — отъ днешния день! . . . — и заплака майка му. — Миналия-годишенъ Георгьовденъ го прекарахме, като да имаме покойникъ въ къщи . . . Да влѣземъ вътре, синко, за да не слушатъ съседитѣ! — сети се тя, и влѣзоха въ прихлупената стая. — Много

си почернялъ, синко; цѣлъ арапинъ си станалъ! — Засмѣ се тя следъ плача. — Ти се отпусти, та си отпочини; пакъ азъ ей-сегичка ще прибѣгна до Георгицини да имъ кажа, — и подскочи тя като млада.

Но като хвана дръжката на вратата, вѣроятно я блѣсна друга мисль и тя се обърна разколебана къмъ сина си:

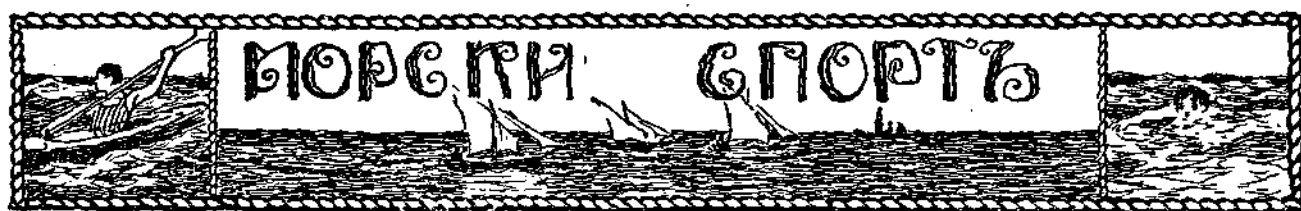
— Преди да се видите съ Георгица — я иди на баня, синко! Много си почернялъ, та да не оп-

лашишъ момичето! Като се завърнешъ — нея тука ще я заваришъ!

Майка му пакъ сгъна вързопче, даде му единъ левъ, а той, като съблѣче палто и жилетката си, които сгънаха и заключиха въ сандѣка, облече други дрехи и пое направо къмъ банята...

... А на Георгиевденъ — на лозето имаше веселба, на края на която Георги и Георгица се нарекоха годеници... и опредѣлиха мѣстото на бждащия си кьшкъ.

Варна, 22. I. 1926 год.

Г. П.

КРАТКИ ИСТОРИЧЕСКИ СВЕДЕНИЯ ПО РАЗВИТИЕ НА ПЛАВАНЕТО.

Плаването е най-пълното физическо упражнение. При него се развиватъ едновременно и правилно, както външнитѣ органи, така сжщо дихателната система и кръвосбръщението. На мѣста поради специфичнитѣ условия на живота, то се явява тъй необходимо, както сж необходимите ходенето и тичането (бѣгането).

Плаването започва своето сжществуване отъ когато историята помни. Историческиятъ изследвания върху живота на първобитния човѣкъ говорятъ, че първитѣ човѣшки поселения сж възникнали по брѣговетѣ на рѣкитѣ, езерата и край-брѣжията. По-после когато настѣпва периода на колонизацията, ние виждаме че тя се извършва изключително по морето и брѣговетѣ му. Така че още отъ първитѣ дни на своето сжществуване човѣкъ е билъ свързанъ съ водната стихия. Като логично следствие отъ това изниква и борбата съ нея. Въ тая борба и настремежа си да преодолѣе всички пречки, въ първия човѣкъ се създава инстинкта да плава, — инстинктъ необходимъ и нуженъ, тъй както сж необходимите ходенето и бѣгането. Дори и днесъ, когато културата и техниката съ своята сила, направила коренна промѣна въ живота и психиката на човѣка, има мѣста където плаването е запазило своята предимна сила на инстинктъ. И сега жителитѣ на океанскитѣ острови си оставатъ отлични плувци. Тукъ децата отъ 2—3 години вече умѣятъ да плаватъ. Жителитѣ на островъ Хаити очудватъ съ своето искусство и смѣлостъ. Ако запитате нѣкой отъ Нова Каледония дали може да плава, той ще ви погледне очудено, тъй както би се зачудилъ, ако го запитате знае ли да ходи или бѣга.

Отъ историческитѣ документи, които се отнасятъ до живота на Стария Истокъ сждимъ, че въ древна Гърция и Римъ плаването е било тъй естествено, както днесъ е писането и четенето. Въ Римъ, когато сж искали да изразятъ, че известно лице е неграмотно — сж изказали: „той не знае, нито да чете, нито да плава“.

Въ древна Гърция плаването е било едно отъ основнитѣ на възпитанието. Обучението на децата по плаване се уреждало по законодателенъ

редъ. Гърцитѣ сж презирали наравно всѣки, който не знае да плава съ тоя, който не знае да чете. Въ Спарта плаването е било така популяризирано, че женитѣ сж съперничили на равно съ мъжетѣ. Особено е било развито плаването въ армията и господствующата класа.

Презъ срѣднитѣ вѣкове, когато наставатъ дни-тъ на мракъ и невежество, съ разлагането и изгасването на древната култура, неминуемо идва пълния упадѣкъ и на плаването. Не по-малко затова допринася и господствующето вече християнство. Силното увличане къмъ спасение на душата карало хората да забравятъ нуждитѣ и поддържането на нейния храмъ — тѣлото.

Съ епохата на възраждането, въ началото на XVIII в., когато започнало събуждането на всичко, което срѣдновѣковния мракъ бѣше приспалъ, виждаме на равно съ древната култура да се възражда сжщо и плаването. Но сега, за разлика отъ древната епоха, упражняването му се води отъ по-бѣднитѣ срѣди. Богатитѣ управляющи класи предпочитатъ по-сжжпитѣ спортни удоволствия: езда, ловъ и др. Трѣбва, обаче, да се забележи, че на нѣкои мѣста вънъ отъ стария свѣтъ, плаването си остава незасегнато отъ общия упадѣкъ и продължава своето развитие. Въ Австралия, Южна Америка и океанскитѣ острови, гдето жителитѣ въ своята борба за сжществуване продължаватъ да се занимаватъ съ риболовство, ловъ на корали, бисери, гъби и др., то се развива и достига до искусство. Въ Южна Америка се създава плаването „трѣженъ“ — удобно за дългитѣ разстояния, а въ Австралия най-бързото днешно плаване — „кроль“.

Въ XIX в. плаването започва вече да интересува спортнитѣ кръгове и да обръща все по-голъмо и по-голъмо внимание. Въ 1896 год. ставатъ първитѣ плувни състезания, но тѣхната програма е доста кратка и бѣдна. Скоро следъ тия състезания се зареждатъ други, въ програмитѣ на които се забелѣзва подобрение и усъвършенствование. Особено силно впечатление правятъ състезанията въ Антверпенъ, които вече иматъ една съвършенна програма, както по качеството на начинитѣ, така и по голѣмината на разстоянията.

Русенски Спортенъ Легионъ при Б. Н. М. С.
Завръщане отъ занятия, августъ 1926 г.

Презъ това столѣтие плаването направи най-голъмо развитие въ Германия. По численостъ на организациитѣ, количеството на басейнитѣ и съоръженията, качеството на начинитѣ, Германия ще държи за дълго време първенството. Тукъ благодарение на множеството зимни басейни, плаването се упражнява кръгла година.

Не на по-долна висота стои плаването и въ Съединенитѣ Щати. Въ тѣхъ плаването е единъ отъ най-силнитѣ клонове на спорта и се ползва съ вниманието на най-доброто американско общество. За това способстватъ множеството съществувачи басейни. Тѣ по своитѣ размѣри и обу-

веждане приличатъ не на обикновенни зали за физически упражнения, а на дворци.

На голѣма висота стои плаването също и въ Англия, Скандинавия, Франция и въ Австралийскитѣ държави.

Самата техника на плаването също е преживѣла своя пътъ на развитие. Следъ възраждането се смѣташе, че и за голѣмитѣ, и срѣдни разстояния най-подходящо е плаването на гърди. Отъ тогава до днесъ плаването мина презъ различни етапи на развитие, за да се очертае въ нѣколко добре изпитани начини, които днесъ се упражняватъ. Дълго време къмъ тѣхъ се отнасяха съ недоверие, обаче на състезанията въ Стокхолмъ, станали презъ 1912 год., австралиеца Каханомокъ доказа тѣхнитѣ добри страни. Особено удобенъ се указа начинна „король“. Днесъ той печели победа дори и на голѣмитѣ разстояния.

Трениране на Русенския Спортенъ Легионъ. Августъ 1926 г.

Вести изъ живота и дейността на Българския Народенъ Морски Сговоръ.

На 16 януарий се състоя сбирката на клоноветѣ отъ южна България въ гр. Пловдивъ, а на 23 — такава въ гр. София, на клоноветѣ отъ юго-западна България. И на дветѣ, отъ страна на Главното Управително Тѣло присъствуваха г. Г. Славяновъ и Кс. Янковъ. Сбиркитѣ се председателстваха отъ г. Г. Славяновъ; въ тѣхъ безъ да се взематъ окончателни решения, се разгледаха всички въпроси отъ дневния редъ, обявенъ въ окръжното № 1218. За успѣха на сбиркитѣ свидетелствува доволството на делегатитѣ, че въ интенитѣ кръжъ — безъ обичайнитѣ съборни официалности — се разчепкаха всички въпроси отъ организационенъ характеръ.

г. Г. Славяновъ отъ 11 до 16 януарий посети градоветѣ Казанлъкъ, Сливенъ и Ямболъ, дето е държалъ беседа на тема: „Нашето черноморско крайбрѣжие“.

г. Кс. Янковъ отъ 12 до 23 януарий посети градоветѣ Попово, Панагюрище, Пещера, Самоковъ, Дупница и Перникъ, дето държа беседа на тема „Египетъ и Палестина — по море“.

На 12 януарий е основанъ клонъ въ гр. По-

пово. На първо мѣсто сж се записали 23 души за членове.

Вечеринки съ голѣмъ успѣхъ сж дали клоноветѣ: — Ямболъ — на 16 януарий, Пещера — на 20 януарий, Видинъ — на 22 януарий и Горна Джумая — на 29 януарий.

На 23 януарий се е състояло общото годишно събрание на Плѣвенския клонъ. Въ дневния редъ на събранието личи и въпроса за подготвяне 4-я съборъ въ Плѣвенъ. Нашитѣ Плѣвенски съидейници здраво сж се заловили още отъ сега да подготвятъ единъ величавъ съборъ. Презъ изминалата година клона е реализиралъ единъ бюджетъ отъ 230,000лева. На 29 януарий клона е представилъ единъ кинематографически филмъ съ морско съдържание, а за морската вечеринка, която клона урежда на 5 февруарий се правятъ особенни приготовления.

На 9 януарий е основанъ новъ клонъ въ гр. Луковитъ по инициативата на Плѣвенския клонъ. Записали сж се 102 члена. Избраното управително се състои отъ: председател — Кр. Марковъ, кметъ; п. председател — Хр. Казаковъ директоръ на гимназията; секретаръ — Хр. Даскаловъ, околийски училищенъ инспекторъ; касиеръ — Б. Резаклиевъ, книжаръ, членъ — Хр. Стоевъ, търговецъ.

Презъ изминалата 1926 година Пловдивският клонъ е устроилъ 11 беседи и е реализиралъ единъ бюджетъ отъ 322,472 лева.

На 5 януарий Ямболският клонъ е устроилъ беседа на която е говорилъ г. Д-ръ П. Момчиловъ.

На 16 януарий се е състояло общо годишно събрание на клона Созополъ. Събранието е решило презъ предстоящата година да се организира спортенъ легионъ за което да се набавятъ веднага спортни лодки. Избрано е ново управително тѣло въ съставъ: председателъ — Коста Пѣевъ; секретаръ-касиеръ — Кирилъ Илиевъ и членове — Ив. Константиновъ, Иванъ Панчевъ, Димитръ Динковъ.

Въ общото си годишно събрание на 16 януарий Ст. Загорският клонъ е избралъ ново управително тѣло: председателъ — В. Карагѣзовъ, адвокатъ; п. Председателъ — Д-ръ Борачовъ; секретаръ — Поручикъ Братановъ; касиеръ — П. Кораковъ адвокатъ и членове — Г. Дановъ, Н. Наумовъ, Ст. Генчевъ и Дим. Пѣевъ. Клона готви да даде своята вечеринка на 19 февруарий.

На 9 януарий клонъ на гр. Пещера е ималъ

общо годишно събрание на което е избралъ ново управително тѣло въ съставъ: председателъ — Капитанъ Димитровъ, секретаръ Василь Банковъ; касиеръ Петръ Зафировъ и членове — Д-ръ Г. Поповъ, Крумъ Янковъ, Никола Гоцевъ, Г. Гюрджелиевъ и П. Мирчевъ.

Клона Самоковъ е избралъ управително тѣло: председателъ — подполковникъ Тановски; под-предс. — Иосифъ Ивановъ; секретаръ — Константинъ Андрѣевъ и членове — Г. Кукумджиевъ, Кр. Чобановъ, Г. Георгиевъ, М. Воденичаровъ, Ал. Макачевъ и Хр. Гершонъ.

На 30 януарий се е основалъ клонъ въ гр. Бѣла-Слатина по инициативата на инж. Малушевъ.

Иванъ Юруковъ отъ Панагюрище и Иванъ Пенчевъ отъ Перникъ сж обиколили нѣкои градове за да държатъ беседи отъ името на Б. Н. М. С. Известява се на клоноветѣ за сведение, че въпроснитѣ лица не сж упълномощавани за да държатъ отъ името на Гл. Упр. Тѣло на Б. Н. М. С. беседи и че тамъ, дето тѣ биха си позволили да злоупотрѣбятъ съ името на Б. Н. М. С. — клоноветѣ да направятъ потрѣбното отъ своя страна.

Резултата отъ подводната война въ цифри.

Въпреки неизгодното стратегическо положение на Германия и енергическо преследване на подводнитѣ лодки отъ страна на съглашението, все пакъ подводната война предприета отъ страна на Германия изтощи Англия въ стопанско и военно отношение. Това изтощение се дължи не само вследствие загубата отъ потопенитѣ кораби и боеви материали, но сжщо така и на необходимостта да се противопоставятъ специални боеви средства за парализиране действията на подводниците. За целта английскитѣ търговски кораби сж били въоръжени общо 13,000 орждия отъ сръденъ и малкъ калибъръ; за да обслужватъ тѣзи орждия сж били необходими 65,000 души. За тралене (почистване на миннитѣ полета) въ 1917 година сж били на служба 3,200 малки кораба съ услуга 250,000 души. Взривчатитѣ вещества, които сж били необходими за снарядитѣ на споменатата по-горе артилерия поставена върху търговскитѣ и спомагателни кораби, а сжщо така и тия, които сж били необходими за зареждане на самодвижушитѣ се мини, стоящитѣ мини и бомбитѣ противъ подводници, сж възлизали на 46,000 тона, което количество се равнява на годишното производство на една отъ най-големитѣ германски фабрики за взривчати вещества.

Отъ друга страна, въ Германия, сж били заети 112,000 челоуѣка съ обслужване, подържане, ремонтване и построяване на поводнитѣ лодки, които сж били необходими да замѣстятъ унищоженитѣ такива.

Въ Англия за обслужване, подържане и постройка на противоподводни стражеви кораби, а сжщо така и за постройка на голѣми кораби, които сж били необходими да замѣстятъ потопенитѣ, сж били заети 770,000 души. Следователно 112,000

души германци сж заангажирани срещу своята дейность 770,000 души англичани. Цѣлятъ този личенъ съставъ отъ 770,000 души англичани биха били на сухопѣтния фронтъ, ако Германия не водеше подводна война.

Обслугата на всички германски подводни лодки отъ първа линия въ продължение на цѣлата война, споредъ най-точни сведения, е била не повече отъ 13,000 души, отъ които сж загинали 5087. Тази извънредно голѣма въ процентно отношение загуба отъ личния съставъ е била въ действителност не особено голѣма въ сравнение съ огромнитѣ загуби на другитѣ театри на военнитѣ действия и въ сравнение съ голѣмата вреда, която е нанесена на противника съ потопяването на единъ тонажъ, равенъ на тонажа на цѣлия английски търговски флотъ преди войната. Освенъ това, благодарение на подводната война, сж задържани далечъ отъ главния сухопѣтенъ театъръ на военнитѣ действия огромни английски сили отъ личенъ съставъ. Съ цената на 5087 човѣшки жертви отъ страна на германцитѣ се е достигнало до това, че 770,000 англичани сж действували срещу 13,000 души обслуга на германскитѣ подводни лодки.

(Изъ „Морски сборникъ“, кн. № 7. 1926 г., С. 4.)

Карти за предсказване на времето, които се предаватъ по радиотелеграфа на плутующитѣ по море кораби. Презъ време на последното презокеанско плутуване на парахода „Вестфалия“ отъ Хамбургъ-Американската линия, докторъ Максъ Дикманъ е направилъ опити за предаване изображения по радиотелеграфа.

Неговия радио-фигуренъ приемникъ може да бжде присъединенъ къмъ всѣки радиоприемникъ. Манипулирането съ него е много просто. Мюнхенската и Нюренбергската радио-станции изпра-

тили синоптически карти за предсказване на времето веднага щомъ Баварската Национална Метеорологическа Обсерватория ги е съставила. Картигъ били приети много ясно и точно. Споредъ думитъ на командири на парахода „Вестфалия“ — капитанъ Карлъ Граалфсъ, картигъ били възпроизведени на кораба му чрезъ радио-фигурния приемникъ напълно ясно и четливо въ течение на 4 минути.

Благодарение на това изобретение, командиритъ на корабитъ ще могатъ да предвиждатъ състоянието на времето за въ бъдеще най-малко 24 часа по-рано, отколкото това е било възможно по-преди.

(Изъ „Морски сборникъ“ С. Ч.)

Подводниятъ флотъ на Германия презъ време на свѣтовната война. Споредъ най-последнитъ точни и документални сведения, отъ августъ 1914 година до ноемврий 1918 година Германия е притежавала 372 подводни лодки напълно завършени и взели участие въ войната. Отъ тѣхъ 203 подводни лодки били потопени отъ съглашението или сж пропаднали въ безизвестностъ, вследствие на което сж били заличени отъ списъцитъ на флота и 169 подводни лодки сж дочакали края на войната. Примирието е заварило по-големата частъ отъ тѣхъ въ германскитъ пристанища, а останалата частъ — въ други пристанища.

Освенъ това къмъ датата на примирието сж били въ строежъ 226 подводни лодки, а други 212 подводни лодки сж били заржчани къмъ това време, но не сж били започнати да се строятъ.

Споредъ тия данни въ деня на примирието (ноемврий 1918 година) общото число на германскитъ подводни лодки (загинали, действащи, строящи се и заржчани за строежъ, но незапочнати) е било 810.

С. Ч.

Средъ статистиката на Shipping Board цѣлиятъ свѣтовенъ флотъ, който е пригоденъ за пренасяне на течно гориво (нефтъ, газъ и произведения имъ) се състои отъ 1039 кораба съ общо 5,578,036 тона брутна вмѣстимостъ. Отъ тоя тонажъ Съединенитъ щати притежаватъ 2,507,854 тона и Англия — 2,074,086 тона, което процентно дава за първата държава 45%, а за втората 36%. Съ други думи тия две държави владеятъ почти $\frac{4}{5}$ отъ цѣлия свѣтовенъ тонажъ, пригоденъ за пренасяне на течности. Следъ тѣхъ следватъ Холандия и Норвегия, които притежаватъ по 4% отъ споменатия тонажъ, Франция и Италия — по 3% и най-после Аржентина, Германия и Япония — по 1%. Останалитъ два процента се разпредѣлятъ между 18 второстепенни морски държави начело съ Белгия, Испания и Куба.

(Изъ „Морски сборникъ“ С. Ч.)

Морския търговски флотъ на Съединенитъ Щати къмъ 1.VII.1926 год. се е увеличилъ съ 10%. Къмъ тази дата сж плавали 1200 парни и моторни кораба всѣки надъ 1000 тона вмѣстимостъ или общо 5,760,000 тона вмѣстимостъ. Една година преди това съответнитъ цифри сж били; 1093 кораба съ обща вмѣстимостъ 5,193,500 тона. Отъ тѣхъ 175 кораба сж били пасажерски срещу 168 отъ 1925 година; 691 кораба сж били чисто товарни срещу 591 отъ 1925 год. и 340 кораба за пренасяне на течности срещу 334 отъ 1925 год.

Въ външната търговия презъ отчетната 1926 г. сж вземали участие 57 пасажерски, 147 товарни и 115 наливни*) кораба. Съответнитъ числа презъ

1925 год. сж били: 53, 120 и 131. Намаление количеството на наливнитъ кораби, взели участие въ външната търговия на Съединенитъ Щати презъ 1926 год., се дължи на усиленото имъ прибрѣжно плаване поради превозването на самородна нефтъ отъ Калифорния въ пристанищата на Атлантическия океанъ и Мексиканския заливъ.

(Изъ „Морски сборникъ“, С. Ч.)

Нашиятъ вносъ и износъ въ проценти.

П Ж Т Ъ	В Н О С Ъ		И З Н О С Ъ	
	1886 до 1895 г.	1896 до 1905 г.	1886 до 1895 г.	1896 до 1905 г.
По сухо	20.95 %	17.71 %	19.92 %	10.41 %
По Дунава	51.71 %	46.72 %	44.61 %	41.20 %
По море	27.34 %	35.57 %	35.47 %	48.39 %
Всичко	100.00	100.00	100.00	100.00

Следователно, както по отношение на вноса, така и по отношение на износа, превоза на стоки по сухо отъ чужбина и за чужбина е намалѣлъ. При износа той почти се е презполовилъ, и при вноса е загубилъ $\frac{1}{8}$ частъ. Преноса на стоки по Дунава (вносъ и износъ) е отбѣлѣзалъ сжщо относително намаление. Въ замѣна на това, както вноса така и износа по Черно море се е значително увеличилъ. Това вече ясно очертава стремлението на българската търговия да си служи въ по-големъ размѣръ чрезъ морския пжтъ.

(Изъ статията на Д-ръ Т. Обрѣшковъ — „Бургазъ и Варна въ миналото и въ настоящето“, напечатана въ брой 42, год. X. (15.I.1927 г.) на „Известия на Бургазката Търг.-Индустр. Камара“).

Търговския флотъ на Югославия презъ 1924 год. се е състоялъ отъ:

а) океански кораби	34
б) Кораби за презморско плавание	15
в) кораби за крайбрѣжно	787
г) рибарски корабчета и лодки	3560
д) други корабчета и лодки	3588
или всичко	7984

плавающи сждове съ общо 113,597 нето тона, обслужвани отъ 20,317 моряци и движечи (за корабитъ съ механически двигатели) отъ 93,878 конски сили,

Презъ 1925 год. търговскиятъ флотъ се е увеличилъ съ 40,000 тона бруто и е ималъ общо кржгло 180,000 бр. р. тона.

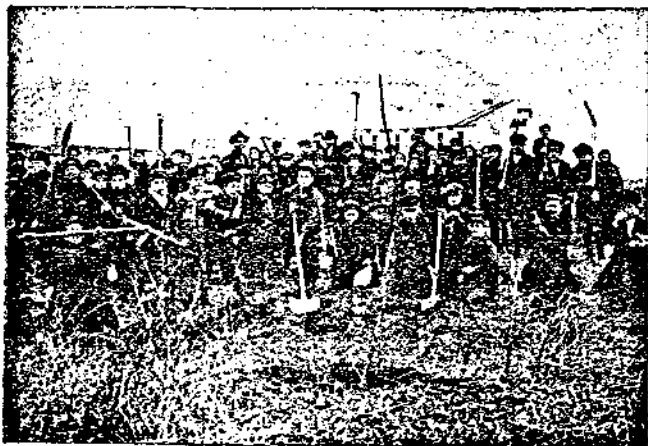
Развитието на търговския флотъ въ Югославия се ржководи отъ отдѣлението на мореплаването въ министерството на съобщенията въ Бѣлградъ и отъ Дирекцията на морскитъ съобщения въ Сплитъ. За вътрешното корабоплавание сжществува специална главна дирекция на вътрешнитъ водни пжтища въ Бѣлградъ. Подъ ведомството на дирекцията въ Сплитъ се намиратъ: 5 второстепенни портови капитанства (пристанищни управления) въ Сушакъ, Шибеникъ, Сплитъ, Дубровникъ и Милине; 16 второстепенни капитанства и 37 пристанищни представителства (въ малкитъ крайбрѣжни пристанищни пунктове), които ще бждатъ увеличени на 80, т. е. съ още 43 представителства, които предстои да се откриятъ.

Бюджета на търговското мореплавание за 1926—1927 год. предвижда — 162,750 динара за отдѣлението на мореплаването (само за персонала),

*) Кораби, които пренасятъ течности.

9,910,810 динара за персонала на дирекцията на морските съобщения и 63,763,340 динара за материалните разходи на същата дирекция, от които по-главните пера сж: 35,000,000 динара за насърчение на националното корабоплаване, 10,000,000 динара за пристанищата, 9,803,240 динара за плаващите сждове и крайбръжните съоръжения на дирекцията (дълбачки, влекачки, служебни, полицейски и др. кораби, фарове, знаци и пр.), 6,170,000 динара за извънредни разходи и 2,690,000 динара за разходи на управлението.

За издръжката на военния флотъ, който се намира подъ ведомството на министерството на войната и морината, сж предвидени 150,000,000 динара.

Залесяване на морската хижа въ Месемерия отъ ученицитъ. 1926 г.

Изъ военнитъ флоти на чуждитъ държави.

Япония. Въ бюджета на морското министерство за идната 1927/28 година по сравнение съ тази годишния, се предвижда едно значително увеличение, обаче тъй изработения бюджетъ среща силна съпротива въ Финансовото министерство. Увеличението на разходите произлиза отъ поставянето въ изпълнение строителния планъ за следующитъ 4 години; по плана се предвижда, въ замѣна на стари кораби, да се построятъ следнитъ нови такива: 4 кръстосвача, 16 изстребители, 5 подводника, 3 канонерки и 5 кораби съ специално предназначение. Общата сума за тия строежи ще възлезе на 294 милиона иени.

— Особено внимание обръща посещението на двата учебни кръстосвача „Якумо“ и „Идзумо“ въ Сръдиземно море. Корабитъ и обслугата

на всѣкжде сж произвеждали отлично впечатление. Въ Франция имъ е билъ устроенъ извънредно сърдеченъ приемъ. Адмирала съ своя щабъ, офицеритъ и възпитанниците на Морското Училище сж били поканени въ Парижъ, нагредени сж били съ ордени и пр.; гоститъ сж посетили и бойнитъ полета.

Франция. Сръдиземноморската ескадра е завършила своитъ маневри предъ африканскитъ бръгове. На тия маневри се отдава голѣмо значение, тъй като въ тѣхъ е взелъ участие началника на адмиралния щабъ, мнозина висши армейски офицери и началници, а сжщо така полскиятъ воененъ аташе.

Италия. Поръчана е постройката на два нови подводника — „Маркъ-Антонио-Брагадино“ и „Филиппо-Коридони“, всѣки отъ тѣхъ има по 825 тона водоизмѣстване, ще се строятъ съгласно изработения отъ Таонъ ди Ревель планъ, който за бюджетната 1926/27 година предвижда постройката на 4 подводника.

Турция. За началникъ на действующитъ морски сили е назначенъ фрегатния капитанъ (подполковникъ) Фехри бей, до сега на служба въ Морското министерство.

Финландия. Започаата е постройката на нови подводници, първиятъ отъ които е даденъ на една финландска корабостроителница въ Або; тази поръчка, дадена въ страната, предизвиква голѣмо задоволство всрѣдъ народа. Подводника ще бжде 63 метра дълъгъ, 6 метра широкъ и ще има дълбочина на потъване 75 метра. Готви се поръчката на втори подводникъ.

Естония. Наскоро следъ посещението на французскитъ военни кораби, при което вѣроятно е било указано на стариятъ и негоденъ боеви материалъ, една морска комисия е заминала за Франция, навѣрно за да преговаря за доставката на леки военни кораби (особенно подводници). За сега Естония по своя Флотъ държи първенство между останалитъ нови балтийски държавници; тя имат: 1 канонерка (бивша руска постройка 1915 год., 1100 тона водоизмѣстване, 12 мили скоростъ, 2—12 см. и 4—7.5 см. орджия); 2 изстребители (бивши руски, постройка 1915/16 година, 1830—1600 тона и 32 мили, 5 съответно 4—10 см. орджия, по едно аеропланно орджие, и 3 двойни 45 см. минни тръби); 1 миноносецъ (бившъ германски, постройка 1916 г., 250 тона, 25 мили, 2—8.8 см. орджия, 1—45 см. минна тръба); 3 миночистача (бивши руски, 50-тонни, по 9 мили скоростъ, по едно малко орджие); 1 транспортенъ корабъ (5100 тона); 3 ледосекача и нѣколко малки спомагателни кораби.

Г. С.

(Приключенъ на 25 януарий 1927 г.)

А. Н. — „Ново риболовно предприятие въ водитъ на Африка“; — „Морскиятъ риболовъ въ Франция.“ (Сп. Морски Сговоръ, год. IV, брой 1, Варна I, 1927 г., стр. 14 и 15).

W. S. — „Българско Корабоплавателно Кооперативно Д-во България.“ (в. Морски ратникъ, год. II, брой 23, Варна 15.I.1927 год., стр. 1 и 2).

Гражданская война. Боевые действия на морях, речныхъ

и озерныхъ системах. Том II, част 2. Озерные и речные флотилии. (Издание Исторического Отдела Оперативного Управления Штаба Р.К.К.Ф.).

G Clerc-Rampl — „Le Pratique du Jachting.“ Paris 1926. (Soc. d'Editions Georg. Marit. e Colon., 340 стр.).

Добревъ, Кирилъ — „Лонж.“ — Разказъ. — (Сп. Морски Сговоръ, год. IV, брой I, Варна I, 1927 год., стр. 10—14).

Д. S. — „Законопроектъ „за търговското корабоплаване“

разгледанъ." (в-къ Морски Ратникъ, год. II, брой 23, Варна 15.I.1927 год., стр. 1).

Йоновичъ, Д-ръ Д. — "Рибарство и търговия съ риба" — Хайверъ. — (Известия на Бургаската Търговско-Индустриална Камара, год. X, брой 41, Бургасъ 6.I.1927 год., стр. 2 и 3).

Изъ съюза на Българските моряци. — (в. Морски Ратникъ, год. II, брой 23, Варна 15.I.1927 г., стр. 3 и 4).

Ивановъ, Сава Н. — "Валежитъ по българския черноморски бръгъ." (Сп. Морски Сговоръ, г. IV, брой 1, Варна 1.1927 год., стр. 7—9).

Ивановъ, Сава Н. — "Бележки за проекто-правилникъ за морскитъ състезания." (Сжиятъ брой на списанието Морски Сговоръ, стр. 15—17).

Кораблестроителъ. — Орган научного кружка кораблестроителъ Ленинградского Политехнического института им. М. П. Капинина — 1926 г.

Краснаскый, Г. Д. — "На советском корабле в Ледовитом океане." — Гидр. экспед. на о. Врангелъ — (Литиздат НКВД, Москва 1925 г., 76 стр., цена 60 коп.).

Keilhack, H. — "Rund um Südamerika mit dem kreuzer Berlin." (Charlottenburg, Verlag Offene Worte, 1926. 230 страници, 104 рисунки, цена 6 зл. марки).

Kianu, J. — "Freie Wasser." (Hamburg, M. Glogau, 1926. 290 страници, цена 5.50 зл. марки).

Конкурсъ за идейни скици за казино-ресторантъ въ гр. Варна. (Списания на Българското Инженерно-Архитектно Д-во, год. XXVI, брой 24, София 20. XII. 1926 г., стр. 413—418).

Морското вавнище. (в. "Отечество, г. VII, брой 312, София 8.I.1927 г., стр. 5).

v. Mantey, Eb. — "Deutsche Marinegeschichte." (Charlottenburg, Verlag Offene Worte, 1926. 336 страници, 16 фотографии. Подвързана, цена 5 зл. марки).

Морски Сговоръ. — (Сп. "Морски Сговоръ," год. IV, брой 1, Варна 1.I.1926 год., стр. 1 и 2).

Майоровъ, Е. И. — "Конспект лекции по гидроавиации", читаных в Военной Воздушной Академии, РККА имени профессора Н. Е. Жуковского въ 1924—1925 г. (Издание этой Академии, Москва 1925 г.).

Никулдъ въ София. — (в. Морски Ратникъ, год. II, брой 23, Варна 15.I.1927 год., стр. 2 и 3).

Николовъ, Д-ръ К. — "Положението на мѣстното солопроизводство и мѣрнитъ за подобрението му." — Рефератъ отъ Главния секретаръ на Бургаската Търг.-Инд. Камара. — (Приложение къмъ Съкратенитъ протоколи на XVI-о общо редовно годишно събрание на Бургаската Търговско-Индустриална Камара, състояло се отъ 27.II до 3.III.1926 г., Бургасъ 1926 г.).

Обръшковъ, Д-ръ Т. — "Бургасъ и Варна въ миналото и настоящето." (Известия на Бургаската Търговско-Инд. Камара, год. X, брой 42, 43 и пр. Бургасъ 1927 год.).

Ормонъ. — "Една авария на Дунава." (в. Морски Ратникъ, год. II, брой 23, Варна, 15.I.1927 год., стр. 2).

Пастуховъ, Кр. — "Нацията черноморски бръгъ." — Месемврия. — (Младешко четиво, год. IV, кн. 2. книгоиздателство Хр. Г. Дановъ).

Петровъ, М. А. — "Подготовка России к мировой войне на море." Ленинград 1926 г. (Изд. Управления по изследованию и използванию опыта войн. ГВБЗ, 260 страници, 13 схем и карт, 25 таблиц и диаграм. Цена 2 р.).

Плаването по Дунава и яйчарския износъ отъ България — (в. Търговско-Промисленъ Гласъ, год. V, брой 439 и 440, София 13 и 15.I.1927 год., стр. 2 и 3).

Паскавъ, А. — "Руководство для занятий по лощи." Ленинградъ 1926. (Издание Р. И. О. Морсил Р. К. К. Ф. 176 стр., 38 рис.).

Поповъ, Р. — "Нѣщо за първото риболовство." (Сп. Ловна Просвѣта, год. II, брой 1, Варна 1.1927 г., стр. 10—12).

Петровъ, М. А. — "Два боя — Черноморского флота с л. кр. Гюбен 5.XI.1914 г. и крейсера Балтийского флота у о. Готланд 19.VI.1915 г." Ленинградъ 1926. (Изд. Р. И. О. Мор. Сил РККФ, стр. 58, цена 60 коп.).

Разширение на Бургаското пристанище. (в. Бургаска Поша, год. II, брой 210, Бургасъ 12. I. 1927 год., стр. 1).

Ст. К. — "Черноморската акула." (Сп. Природа, г. XXVII, кн. 4, София XII.1926 г., стр. 51).

Славяновъ, Г. — "Законопроектъ за търговското кораблоплаване." (Сп. Морски Сговоръ, год. IV, брой 1, Варна 1.1927 год., стр. 3—5).

С. Ч. — "Русенската ученическа лѣтна колония, устроена въ Варна презъ лѣтото 1926 година." (Сжщото списание, стр. 5—7).

Торговый флотъ. — Ежемесячный иллюстрированный морской журнал. — (Издание Советского Торгового флота. Москва 1926).

Уставъ на Българското Корабоплавателно Кооперативно Дружество "България", Варна 1926 год., 16 страници, цена 5 лева).

Указателъ статей по империалистической войне 1914—1918 г. г. и по гражданской войне 1918—1920 г. г. на морских и речных театрах, помещенных въ Морском Сборнике, его приложениях и в "Красном Флоте" за 1914—1926 г. г. (Морской Сборник, 79 год., кн. № 8—9, Ленинград 1926. страница 213—227).

Фарле, Р. — "Война на Балтийском море." — Т. I. С начала войны и по февраль 1915 г. — (Издание Германского Морского Архива. Перевод с немецкого П. В. Гельмерсен и А. В. Тимонова. Съ предисловием и примечаниями М. А. Петрова, 296 стр., 7 схем. Цена 2 р. 10 к.).

Христовъ, Хр. — "Дюнска вода въ България." (Списание на Българското Инженерно-Архитектно Д-во, г. XXVI, брой 24, София 20.XII.1926 г., стр. 418—422).

Шишковъ, П. А. — "Шамачдуръ върху Stavro-Rock," (в-къ Прѣпорецъ, год. XXIX, брой 1, София 1. I. 1927 год., стр. 1 и 2).

Шишковъ, П. А. — "Потъналиятъ параходъ." (в. "Прѣпорецъ", год. XXVIII, брой 289, София 23. XII. 1926 год., стр. 1 и 2).

Шишковъ, П. А. — "Главнитъ птица на вѣтроходитъ" — 1. Отъ Англия за Австралия. — (в. Прѣпорецъ, г. XXIX, брой 5, София 10.I.1927 год., стр. 1).

Шишковъ, П. А. — "Главнитъ птица на вѣтроходитъ." 3. Отъ Ламанша за кѣмъ носъ Хорнъ, Санъ-Франциско, островъ Ванкуверъ и назадъ. — (в. Прѣпорецъ, год. XXIX, брой 7, София 12.I.1927 год., стр. 1).

Химически изследвания върху състава на черноморската вода и на нѣкои отъ езерата ни покрай Черно море. отъ З. Караоглановъ и М. Д. Хаджиевъ. Отдѣленъ отпечатъкъ отъ "Годишникъ на софийския университетъ" — II. Физико-математически факултетъ. Томъ XXII, кн. II (химия) 1925 год., стр. 133—220. Тази книга отъ 88 страници, изпратена въ библиотеката на Б. Н. М. С., представлява отъ себе си единъ много цененъ приносъ за опознаването ни съ нашето Черно море.

За пръвъ пътъ Черно море е изследвано въ физико-химическо отношение, систематически и въ голѣмъ мащабъ, презъ време на двѣтъ последователни руски експедиции въ 1890 и 1891 год. Тогава се тури началото на по-близкото ни опознаване съ физико-химическитъ условия на неговитъ води. Въ послѣствие много руски учени ни дадоха още редъ частични изследвания, които допринесоха много за да се освѣтлятъ и изяснятъ още нѣкои въпроси, които споменатитъ две експедиции неможаха да разрешатъ окончателно. Сега вече можемъ да смѣтаме, че имаме една доста пълна картина за физико-химическитъ условия на Черно море. Все пакъ, обаче, рускитъ изследвания въ Черно море по отношение на нашитъ прибрѣжни води не сж задоволителни. Нашитъ прибрѣжни черноморски води до скоро бѣха почти непознати намъ, особено въ физико-химическо отношение. Едвамъ презъ последнитъ 30 години нашитъ учени, схващайки напълно голѣмото значение на прибрѣжнитъ ни води за подобрение стопанското положение на нашата страна, се зехва съ частични изследвания — всѣки по своята специалност. Тѣ попълниха отчасти рускитъ наблюдения и ни дадоха една по-добра представа за прибрѣжнитъ черноморски български води, отколкото имаме порано. Една голѣма празнота, обаче, все още сж съществуваше. Никой не бѣ изследвалъ химическия съставъ на нашитъ прибрѣжни черноморски води. А този въпросъ е въ тѣсна връзка и отъ голѣмо значение за нашето солопроизводство. Ръководени отъ желанието да допринесатъ нѣщо чрезъ научнитъ си познания за икономическото повдигане на нашето отечество, авторитъ на горепоменатата книга, г-нь професоръ З. Караоглановъ и М. Д. Хад-

живеъ, презъ времето отъ 1922 год. до 1925 год. включително, сж взели редъ проби отъ нашитъ прибрѣжни черноморски и езерни води и сж направили обстойни химически анализи, резултатитъ отъ които се изнесоха въ годишника на софийския университетъ презъ току що изминалата се 1926 година. Накратко тѣхното заключение е следното:

Цельта на работата имъ е била да се направи системенъ и пълненъ количественъ анализъ на водитъ отъ Черно море. Анхиалскитъ езера, Атанаскѣйското, Ваякѣйското и Мандренското езера, за да могатъ полученитъ резултати следъ това да се използватъ за правилно разрешение на теоритични и практически въпроси, свързани съ тѣзи водни басейни. Тѣхнитъ изследвания показватъ, че водитъ на всички горепоменати басейни съдържатъ значително количество калиеви, натриеви, калциеви, магнезиеви, хлорни, бромни, сулфатни, и бикарбонатни йони и органически вещества; че тѣхното относително тегло варира отъ 1'0095 до 1'0996 и че сухиятъ остатъкъ, който се получава при изпаряване и сушене на 1000 кгр. вода при температура 180°, варира отъ 12'5393 до 124'2954 гр. Оказва се, че най-силно е концентрирана водата на Малкото Анхиалско езеро, следъ това на Атанаскѣйското езеро, на Черно море, Ваякѣйското езеро и най-после на Мандренското езеро.

Даннитъ за състава на *Черноморската вода* показватъ, че:

1) Съставътъ на вода, взета отъ Варненското, Анхиалското, Бургаското и Созополското крайбрѣжие варира въ нешироки граници. Сжщо нешироки сж границитъ, въ които варира състава на вода отъ Варненското крайбрѣжие презъ различни години.

2) Осмозниятъ натискъ на крайбрѣжнитъ води, изчислени отъ даннитъ на криоскопски изследвания, варира отъ 11'49 до 12'88 атмосфери при 15°.

3) Далекоморската вода е по-концентрирана отъ крайбрѣжната.

4) Дълбокоморската вода е още по-концентрирана.

5) Въ сравнение съ Сръдиземноморската вода, океанската вода и пр. водата на Черно море е значително по-разредѣна, но тя е по-концентрирана отъ водата на Азовско, Каспийско и др. морета.

6) Сравнението на полученитъ аналитични данни съ тѣзи на други изследователи води до заключението, че водитъ на Българското черноморско крайбрѣжие сж по-концентрирани, отколкото водитъ на други крайбрѣжни и вътрешни части на Черно море.

Сравнителното изучаване отношенията между съставнитъ части, както на черноморската вода, тѣй и на води и на други морета и океани показва, че:

1) Отношението между солното съдържание и количеството на хлора съ малки изключения, варира въ тѣсни граници за води отъ Черно, Азовско, Сръдиземно морета, Босфора и океана. Само водата на Каспийското море прави отклонение отъ това правило.

2) Казаното за отношението на солното съдържание и количеството на хлора важи въ по-голяма или по-малка степенъ и за отношенията на SO₄, Mg. Са и К къмъ хлора. Освенъ Каспийското море, по тѣзи отношения и Азовското море се различава отъ останалитъ морски басейни.

3) Черноморската вода, макаръ да е значително по-разредѣна отъ водата на Сръдиземно море, океана и др., но по отношение на съставнитъ си части тя, съ незначителни отклонения, е еднаква съ типичнитъ океански води. Този изводъ е въ пълно противоречие съ твърдението на А. А. Лебедницевъ и други руски изследователи за химическия характеръ на черноморската вода.

Изследванията на г. проф. Караоглановъ и Хаджиевъ подвърдяватъ откритието на руската експедиция презъ 1890 год., че въ дълбочинитъ на Черно море се съдържа сѣроводородъ. За по-дълбоко вникване въ това явление тѣ сж правили опити съ феросульфидъ и черноморска вода, които опити показватъ, че:

1) Феросулфида не отдѣлва сѣроводородъ отъ действието на възгледуоукиса у съставнитъ части на морската вода, и че следователно той не е причина за сѣроводорода въ Черно море.

2) Съставнитъ части на Черноморската вода не се редуциратъ и не отдѣлватъ сѣроводородъ отъ действието на органически вещества като целулоза, пикочъ, мазнини, захаръ и др.

3) Подробенъ прегледъ на всички предложени хипотези за обяснение произхода на сѣроводорода въ Черно море показва, че тѣ не обясняватъ задоволително познатитъ факти относно химическия съставъ на Черноморската вода.

Даннитъ за състава на водитъ на *Анхиалскитъ води* показватъ преди всичко, че тѣ не се различаватъ по качество на йони и химически индивиди отъ тѣзи на Черно море. Колкото се отнася до тѣхната концентрация, тя е по-голяма не само отъ черноморската вода, но сжщо и отъ сръдиземноморската и океанската води. Това важи въ по-голяма степенъ за малкото Анхиалско езеро.

Отношенията между отдѣлнитъ съставни части на водитъ отъ дветъ Анхиалски езера, сравнени както помежду имъ, тѣй и съ тѣзи на Черно море и други морски басейни, показватъ, че относителнитъ количества на нѣкои отъ съставнитъ елементи на Анхиалскитъ езера се различаватъ въ по-голяма или по-малка степенъ. Този фактъ се обяснява лесно като се иматъ предъ видъ: 1) промѣнитъ, които се извършватъ въ съставнитъ соли на морската вода при нейното концентриране; 2) влиянието, което указватъ солнитъ върху количествения съставъ на водитъ отъ дветъ езера и 3) влиянието, което указва сладководната вода, която се втича чрезъ потоци и валежи въ езерата.

Полученитъ данни показватъ още, че Анхиалскитъ езера произхождатъ отъ морето и че нѣма никакви факти, които да подкрепятъ предположението, че тѣ дължатъ солността си на минерални извори, или на измиване подземни солни залежи.

Атанаскѣйското езеро се приближава извънредно много до Голѣмото Анхиалско езеро, и то както по качественъ, тѣй и по количественъ съставъ. За него важи казаното относно състава и произхода на Анхиалскитъ езера.

Слабата соленостъ на *Ваякѣйското и Мандренското езера* се обяснява отъ една страна съ връзката имъ съ Черно море, а отъ друга страна съ голѣмия притокъ на сладководна вода въ тѣхъ и съ голѣмината на тѣхнитъ басейни. Сжщитъ фактори обуславятъ и тѣхния количественъ съставъ.

Морски книгописъ за Черно море по отношение на свѣтовната всѣна.

- М. Петровъ** — „Кризис русскаго морскаго командования“ (Морской сборник, Ленинград 1926 г., кн. № 8—9, стр. 3—19).
- В. Лукин** — „Проливы“ (Красный флот, 1923 г., 4—5, стр. 77—81).
- В. Калачев** — „Стратегическая оценка возможности блокады Босфора Черноморским флотом и десантной операции его окрестностях в войну 1914—1918 г.“ (Морской сборник, Ленинград, 1926 г., кн. № 7, стр. 27—45).
- В. Лукин** — „Прорыв Гебена и Бреслау и Дарданели (Красный флот, 1922 г., бр. 3—4).
- Т.** — „Походы Гебена и Бреслау“ (Морской сборник, Ленинград 1916 г., кн. № 10, стр. 53—62).
- Холодняк** — „Бреслау—Мидилли“ (Мор. сб. 1918 г., кн. № 6—12).
- Т.** — „Бой 5.XI. 1914 г. у мыса Сарыч“ (Мор. сб. 1915 г., кн. № 11, стр. 1—4).
- В. Л.** — „Бой Черноморскаго флота с Гебеном“ (Мор. сборник 1920 г., кн. № 8—9, стр. 13—30).
- Шведе. Е.** — „Боевые действия турецких миноносцев на Черном море в первые месяцы мировой войны“ (Мор. сб., Ленинград 1922 г., кн. № 10, стр. 56—60).
- Васильев** — „Операции Черноморскаго флота у Констанцы в мировую войну“ (Мор. сб., Ленинград 1925 г., кн. № 4, стр. 97—101).
- В. Л.** — „Совместные действия армии и флота на Черноморском театре в мировую войну“ (Мор. сб. 1920 г., кн. 10 и 11, стр. 25—28).
- В. Л.** — „Трапезунд“ (Мор. сб. 1920 г., кн. № 1—3, стр. 207—219).
- Колбасьев, С.** — „Самсун“ (Красный флот, бр. 3—4, стр. 173—180).
- Н. Н.** — „Вспомогательно универсальное судно Ельпидифоръ“ (Мор. сборник 1920 г., кн. № 1—3, стр. 63—85).
- Благовещенский** — „Пребывание немцевъ в Севастополе въ течение 5½ месяцев (лин. кр. Гебен) 1918 г.“ (Мор. сб., Ленинград 1924 г., кн. № 8, стр. 71—81).
- В. Лукин** — „Верхи белого морскаго командования на России и взаимоотношения их с союзниками в 1918—1920 г. г.“ (Мор. сб. 1924 г., кн. № 1, стр. 115—138).
- В. Лукин** — „Уничтожение части Черноморскаго флота в Новороссійске в июне 1918 г.“ (Красный флот 1923 г., бр. 3, стр. 158).
- Моряк** — „Разграбление белыми Черноморскаго флота“ (Красный флот, 1923 года, бр. 4—5, стр. 68—70).
- А. Соболев** — „Врангелевский флот“ (Красный флот, 1923 г., бр. 9, стр. 111—113).
- Н. Н.** — „История Бизертской эскадры“ (Красный флот, 1924 г., бр. 9, стр. 110—115).
- Е. Д.** — „Севастополь после занятия Крыма и ухода Врангеля“ (Кр. фл. 1924 г., бр. 7, стр. 71—72).
- Вс. Вишневецкий** — „Нападение французскаго миноносца на Ельпидифор № 415“ (Кр. фл. 1925 г., бр. № 3, стр. 100—105).
- Вс. В.** — „Тайнственный визит „Этны“ в Новоро-

- ссийск“. (Кр. флот. 1925 г., бр. 4, стр. 101—103).
- Драницын** — „Судьба Врангелевской эскадры и белый Морской Корпус“ (Кр. фл. 1923 г., бр. 1—2, стр. 177—180).
- Адамов** — „Константинополь и проливы“ (Мор. сборник 1926 г., кн. № 2, стр. 99—101).
- Г. П.** — „Прорыв Гебена и Бреслау в Дарданелы“ — Сборникъ „Непобежденные на море“ (Мор. сб. 1922 г., кн. 3 и 4, стр. 149).
- Колбасьев** — „Записки о военных действиях на Азовском море“ (Мор. сб. 1922 г., кн. 5 и 7, 118—132).
- Хвицкий** — „Ответ Колбасьеву“ (Мор. сб. 1922 г., кн. № 8—9, стр. 120—124).
- Соболев, А.** — „Наступательные операции Азовской флотилии“ (Мор. сб. 1923 г., кн. № 6, стр. 50—71).
- Синягин, А.** — „Австро-Венгерская Дунавская флотилия“ (Мор. сб. 1916 г., кн. № 4, стр. 85—90).
- Кукель, В. А.** — „Правда о гибели Черноморскаго флота в 1918 году“ (Издание Редакционно Издательскаго отдела морских сил Р.К.К.Ф., Ленинград).
- Русский флот в конце 1914 г.** (Морской сборник, Ленинград, 1925 г., кн. № 9, стр. 89—101).
- Упущение Гебена союзниками** (Мор. сб. 1924 г., кн. № 9, стр. 90—105).
- Новые сведения о прорыве Гебена в Константинополь.** (Мор. сб. 1923 г., кн. № 6, стр. 108—109).
- Гебен у Севастополя.** (Мор. сб. 1919 г., кн. № 4, стр. 57, и кн. № 5—6, стр. 4).
- Бреслау и Императрица Мария в юние 1916 г.,** (Мор. сб. 1924 г., кн. № 1, стр. 83 и кн. № 4, стр. 45).
- Германцы в Севастополе.** (Мор. сб. 1924 г., кн. № 7, стр. 116—118).
- Увод Черноморскаго флота белыми** (Мор. сб. 1923 г., кн. № 11, стр. 38—49).
- Медная дощечка с надписью у 75 мм. орудия франц. линкора „Vergniaud“ о числе вистрелов сделанных по Севастополю,** (Красный флот, 1924 г., бр. 11, стр. 150).
- На Дунае въ 1914.** (Мор. сборник, 1916 г., кн. № 4, стр. 91—108).

Неиздадени трудове на Морската Историческа Комисия въ Русия.

- Новицкий, В.** — „Разбор плана кампании на Черном море в мировую войну“.
- Смирнов, В.** — „Бой Черноморскаго флота с лин. кр. Гебен 5 ноября 1917 г. у м. Сарыч“.
- Лукин, В.** — „Заградительные операции в Черном море въ 1917—1918 г. г.“
- Лукин, В.** — „Крейсерские операции Черноморскаго флота против морской торговли“.
- Лукин, В.** — „Заметки по отдельным отраслям военно морскаго дела по опыту войны на Черном море“.
- Лукин, В.** — „Транспортный коммер. флот в войну 1914—1918 г. г. на Черном море“.
- Холодовский, М.** — „Организация оборны Одесскаго района с лиманами“.

Всѣна не получена книжка отъ списанието трѣбва да се поиска най-късно следъ получаването на следната. Въ противенъ случай рекламациитѣ се оставятъ безъ послѣдствие. Списанието излиза всѣки месецъ, освенъ месецитѣ Юлий и Августъ.

Варненска Градска Библиотека До Въ Митро

СЪДЪРЖАНИЕ: 1) Съмъ отъ Карлъ Виолетовъ; 2) Балгаритъ на Черноморския бръгъ отъ Г. Славяновъ; 3) Дунава въ историята и днесъ отъ Зап. Кап. II р. Ив. А. Михайловъ; 4) Лѣтната морска ученическа колония на III-та Софийска мъжка гимназия „Уилямъ Гладстонъ“ въ с. Гьозекенъ, презъ 1926 г. отъ Б. Добревъ; 5) Черноморски миди, които прояждатъ дървото и средства за борба противъ пакоститъ имъ отъ Сава Н. Ивановъ; 6) Силата на морето отъ П. А. Шишковъ; 7) Морски спортъ; 8) Официаленъ от- дѣлъ; Морски новини; 9) Морски книгописъ.

Отпечатаха се и се пуст-
наха въ продажба:
Метеорология Океанография
отъ Сава Н. Ивановъ
съ 136 страници || съ 162 страници
и 30 фигури || и 30 фигури
Цена 25 лева. || Цена 30 лева.
Книгитъ сж издание на
Б. Н. Морски Сговоръ.

КИРИЛЪ ИВАНОВЪ — ДЕДЕАГАЧЪ

Международна Транспортна и Представителска Кжша
ОСНОВАНА 1900 ГОДИНА.

КОМИСИОНА, ЕКСПЕДИЦИЯ, ОБЕЗМИТВАНЕ.
ПАРАХОДЕНЪ АГЕНТЪ

на Българското Търговско Параходно Дружество. S. A. d'Armement „Oceania“.
Jadranska Plovidba. Service Maritime Roumaine.
Insurence Compagniy Ltd „Provincial“ pour d'incendies & d'accidents Farines de
Bulgarie et Cénérales Banque de Change.

ПРЕДСТАВИТЕЛСТВА: Пловдивъ, Свиленградъ, Демотика, Комотини, Ксанти,
Драма, Кавала и Порто-Лагосъ. ВСИЧКИ СВЕДЕНИЯ БЕЗПЛАТНО.

Телеграфически адресъ: JVANOFF:

3—5

Въ склада на Гл. Упр. Тѣло на Б. Н. М. С. се намиратъ следнитъ печатни издания:

Морска библиотека № 1 цена 3 лева
Морска библиотека № 2 цена 4 лева
Морска библиотека № 3 цена 5 лева
Морска библиотека № 4 цена 6 лева
Морска библиотека № 5 изчерпана
Морска библиотека № 6 изчерпана
Морска библиотека № 7 изчерпана
Морска библиотека № 8 цена 11 лева
Морска библиотека № 9 цена 11 лева
Морска библиотека № 10 цена 15 лева
Морска библиотека № 11 цена 10 лева
Морска библиотека № 12 цена 5 лева
Сп. „Морски Сговоръ“ год. I изчерпано
Сп. „Морски Сговоръ“ год. II цена 100 л.

Сп. „Морски Сговоръ“ год. III цена 120 л.
Гребане и вѣтроходство: цена 4 л.
Правилникъ за морскитъ и
рѣчни спортни легиони цена 2 л.
Черно море (общодостъпни
студии) отъ С. Н. Ивановъ цена 30 л.
Практически указания за
предсказване на време-
то отъ Сава Н. Ивановъ цена 8 л.
Метеорология отъ Сава Н.
Ивановъ цена 25 л.
Океанография отъ Сава Н.
Ивановъ цена 30 л.
Плаване отъ А. Друмевъ цена 15 л.

Всички поръчки се изпълняватъ само следъ предварително внесена сума и се отпра-
вятъ на адресъ: Б. Н. М. Сговоръ Книжовно-Просвѣтенъ Отдѣлъ — Варна.